

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prerinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B****EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2003/87/EB**

2003 m. spalio 13 d.

nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą ► **M9** Sąjungoje ◀ ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB

(tekstas svarbus EEE)

(OL L 275, 2003 10 25, p. 32)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► M1	2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB	L 338	18	2004 11 13
► M2	2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/101/EB	L 8	3	2009 1 13
► M3	2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2009	L 87	109	2009 3 31
► M4	2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB	L 140	63	2009 6 5
► M5	2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1359/2013/ES	L 343	1	2013 12 19
► M6	2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 421/2014	L 129	1	2014 4 30
► M7	2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814	L 264	1	2015 10 9
► M8	2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2392	L 350	7	2017 12 29
► M9	2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410	L 76	3	2018 3 19
► M10	2020 m. gegužės 18 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2020/1071	L 234	16	2020 7 21
► M11	2021 m. birželio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1416	L 305	1	2021 8 31

iš dalies keičiama:

► A1	Kroatijos stojimo sutartis (2012)	L 112	21	2012 4 24
-------------	-----------------------------------	-------	----	-----------

pataisyta:

► C1	Klaidų ištaisymas, OL L 140, 2014 5 14, p. 177 (421/2014)
-------------	---

▼ BEUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2003/87/EB

2003 m. spalio 13 d.

nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą
► M9 Sąjungoje ◄ ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą
96/61/EB

(tekstas svarbus EEE)

▼ M2

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

▼ B*1 straipsnis***Direktyvos turinys**

Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą ► M9 Sąjungoje ◄ (toliau — ► M9 ES ATLPS ◄), siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.

▼ M4

Šioje direktyvoje taip pat numatoma mažinti šiltnamio efektą sukeliančių jų dujų emisijas, kad jos sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos.

Šioje direktyvoje taip pat yra nuostatos, skirtos didesniai kaip 20 % ► M9 Sąjungos ◄ sumažinimo įsipareigojimui įvertinti ir įgyvendinti ir kurios bus taikomos ► M9 Sąjungai ◄ sudarius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos ir pagal jį įsipareigojus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas sumažinti daugiau negu numatyta 9 straipsnyje, kaip matyti iš įsipareigojimo dėl 30 %, kuris buvo patvirtintas Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn.

▼ B*2 straipsnis***Taikymo sritis**

1. Ši direktyva taikoma I priede nurodytoms veikloms, kurias vykdant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms.

2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokio Direktyvos 96/61/EB reikalavimo.

▼ M2

3. Šios direktyvos taikymas Gibraltaro oro uostui neturi įtakos Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės atitinkamoms teisinėms pozicijoms ginčė dėl suverenių teisių į teritoriją, kurioje yra oro uostas.

▼B*3 straipsnis***Sąvokų apibrėžimai**

Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „leidimas“ — tai tonos anglies dioksido ekvivalento išmetimo per nustatytą laiką leidimas, kuris galioja tik siekiant, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, ir kurį galima perleisti pagal šios direktyvos nuostatas;

▼M2

- b) „emisijos“ — tai šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai į atmosferą iš įrenginio šaltinių arba I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą vykdančio orlaivio išmetamos dujos, susijusios su ta veikla;

▼M4

- c) šiltnamio efektą sukeliančios dujos — II priede išvardytos dujos ir kiti natūralūs ir antropogeninės kilmės dujiniai atmosferos komponentai, kurie absorbuoja ir pakartotinai išspinduliuoja infraraudonuosius spindulius;

▼B

- d) „šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas“ — tai pagal 5 ir 6 straipsnius išduotas leidimas;
- e) „įrenginys“ — tai stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų ir bet kokios su ja susijusios kitos veiklos, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir kurios galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui;
- f) „operatorius“ — tai bet koks asmuo, kuris valdo ar kontroliuoja įrenginį arba, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kuriam dėl techninės įrenginio veiklos buvo suteikti sprendžiamieji ekonominiai įgaliojimai;

- g) „asmuo“ — tai kiekvienas fizinis arba juridinis asmuo;

▼M9

- h) „naujas rinkos dalyvis“ — įrenginys, vykdamas vienos ar kelių I priede išvardytų rūšių veiklą, kuriam išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio leidimas pirmą kartą buvo išduotas per laikotarpį, kuris prasideda likus tris mėnesiams iki sąrašo pateikimo pagal 11 straipsnio 1 dalį dienos ir baigiasi likus tris mėnesiams iki kito sąrašo pateikimo pagal tą straipsnį dienos;

▼B

- i) „visuomenė“ — tai vienas arba daugiau asmenų ir, atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus ar praktiką, asociacijos, organizacijos ar asmenų grupės;
- j) „anglies dioksido ekvivalento tona“ — tai metrinė anglies dioksido (CO₂) tona arba bet kokių kitų II priede išvardytų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kurio pasaulio klimato atšilimo potencialus dydis yra lygiavertis;

▼ **M1**

- k) „I priede išvardyta Šalis“ — tai į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) I priedo sąrašą įrašyta Šalis, kuri yra ratifikavusi Kioto protokolą, kaip nurodyta Kioto protokolo 1 straipsnio 7 dalyje;
- l) „projekto veikla“ — tai projekto veikla, kurią patvirtino viena arba daugiau I priede išvardytų Šalių vadovaujantis Kioto protokolo 6 arba 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- m) „šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „TEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 6 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- n) „patvirtintas šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „PTEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;

▼ **M2**

- o) „orlaivio naudotojas“ — tai asmuo, naudojantis orlaivį I priede nurodytai aviacijos veiklai vykdyti, arba orlaivio savininkas, jei to asmens tapatybė nežinoma ar jos nenurodo orlaivio savininkas;
- p) „komercinės oro transporto priemonės naudotojas“ — tai naudotojas, už atlygį visuomenei teikiantis reguliaraus ar nereguliaraus oro susisiekimo paslaugas, skirtas vežti keleivius, krovinius ar paštą;
- q) „administruojanti valstybė narė“ — tai valstybė narė, atsakinga už orlaivio naudotojo administravimą ► **M9** ES ATLPs ◀ pagal 18a straipsnio nuostatas;
- r) „aviacijos emisijos“ — tai emisijos, išmetamos iš I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai naudojamų orlaivių, kurie išskrenda iš valstybės narės teritorijoje esančio aerodromo ir atvyksta į tokį aerodromą iš trečiosios šalies;
- s) „ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijos“ — tai I priede nurodytai aviacijos veiklai naudojamų orlaivių metinio emisijų kiekio vidurkis 2004, 2005 ir 2006 kalendoriniais metais;

▼ **M4**

- t) kuro deginimas — kuro oksidacija, nesvarbu, kaip naudojama šiuo procesu gaminama šilumos, elektros arba mechaninė energija, ir ar vykdoma bet kokia kita su šiuo procesu tiesiogiai susijusi veikla, įskaitant išmetamųjų dujų šlapią valymą;
- u) elektros energijos gamybos įrenginys — įrenginys, kuriuo 2005 m. sausio 1 d. gaminta ar vėliau gaminama trečiosioms šalims parduoti skirta elektros energija ir kuriame nevykdoma jokia kita I priede nurodyta veikla, išskyrus „kuro deginimą“.

▼ **M2**

II SKYRIUS

AVIACIJA

*3a straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių aviacijos veikla, paskirstymui ir išdavimui.

*3b straipsnis***Aviacijos veiklos rūšys**

Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◀ parengia gaires dėl išsamaus I priede išvardytų aviacijos veiklos rūšių aiškinimo.

*3c straipsnis***Bendras aviacijai skirtų leidimų skaičius**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. bendras orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičius lygus 97 % ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų kiekio.

2. ► **M9** 13 straipsnyje ◀ nurodytu laikotarpiu, kuris prasideda 2013 m. sausio 1 d. ir jei atliekant 30 straipsnio 4 dalyje numatytą peržiūrą nepadaroma pakeitimų kiekvienu vėlesniu laikotarpiu, bendras orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičius lygus 95 % ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų kiekio, padauginto iš laikotarpio metų skaičiaus.

Ši procentinė dalis gali būti peržiūrėta bendros šios direktyvos peržiūros metu.

3. Komisija peržiūri bendrą orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičių laikydamasi 30 straipsnio 4 dalies.

▼ **M8**

3a. Po 2023 m. gruodžio 31 d. atliekamas leidimų, skiriamų aviacijos veiklai į aerodromus, esančius Europos ekonominei erdvei (toliau – EEE) nepriklausančiose šalyse, ir iš jų, paskirstymas yra peržiūrimas, kaip nurodyta 28b straipsnyje.

▼ **M2**

4. Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija, remdamasi geriausiais turimais duomenimis, priima sprendimą dėl ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų ir dėl faktine eismo informacija pagrįstos sąmatos. Šį sprendimą svarsto 23 straipsnio 1 dalyje nurodytas komitetas.

*3d straipsnis***Aviacijai skirtų leidimų paskirstymas aukcione**

1. 3c straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu aukcione parduodama 15 % leidimų.

▼ **M8**

2. Nuo 2013 m. sausio 1 d. 15 % leidimų parduodama aukcione. Komisija atlieka aviacijos sektoriaus gebėjimo perkelti išlaidas dėl išmetamo CO₂ savo klientams tyrimą, kiek tai susiję su ES ATLPS ir pasauline rinkos priemone, kurią rengia Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (toliau – ICAO). Šiame tyrime įvertinamas aviacijos sektoriaus gebėjimas perkelti išlaidas dėl reikiamų išmetamųjų teršalų vienetų, lyginant šį gebėjimą su pramonės šakų ir energetikos sektoriaus gebėjimu, kad būtų galima pateikti pasiūlymą padidinti pardavimo aukcione procentinę dalį remiantis 28b straipsnio 2 dalyje nurodytos peržiūros rezultatais, atsižvelgiant į išlaidų perkėlimo analizę ir apsvars-tant suderinimo su kitais sektoriais galimybę, taip pat konkurencingumą tarp skirtingų transporto rūšių.

▼ **M9**

3. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguo-tuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl išsamios valstybių narių aviacijai skirtų leidimų pardavimo aukcione pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis arba 3f straipsnio 8 dalį tvarkos. Leidimų, kuriuos kiekviena valstybė narė turės parduoti aukcione kiekvienu laikotarpiu, skaičius yra proporcingas šiai valstybei narei tenkančiai bendrai visoms valstybėms narėms ataskaitiniais metais priskirtų aviacinių išmetamųjų teršalų daliai, apie kurią pranešama pagal 14 straipsnio 3 dalį ir kuri patikrinama pagal 15 straipsnį. 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laiko-tarpio ataskaitiniais metais laikomi 2010 m., o kiekvieno 3c straipsnyje nurodyto vėlesnio laikotarpio ataskaitiniais metais laikomi kalendoriniai metai, kurie pasibaigia likus 24 mėnesiams iki laikotarpio, su kuriuo susijęs aukcionas, pradžios. Deleguotaisiais aktais užtikrinama, kad būtų laikomasi 10 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje išdėstytų principų.

▼ **M8**

4. Visos iš leidimų pardavimo aukcione gautos pajamos turėtų būti naudojamos kovai su klimato kaita Sąjungoje ir trečiosiose šalyse, *inter alia*, tam, kad būtų mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, prisitaikoma prie klimato kaitos poveikio Sąjungoje ir trečiosiose šalyse, ypač besivystančiose šalyse, finansuojami moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra siekiant švelninti klimato kaitą ir prisitai-kyti prie jos, be kita ko, visų pirma aeronautikos ir oro transporto srityse, mažinamas išmetamas teršalų kiekis naudojant nedidelį kiekį teršalų išmetantį transportą ir padengtos ES ATLPS administravimo išlaidos. Pardavimo aukcione pajamos taip pat turėtų būti naudojamos tam, kad būtų finansuojami bendri projektai, kuriais būtų mažinamas aviacijos sektoriuje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, pavyzdžiui, Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos (SESAR) bendroji įmonė ir Jungtinė technologijų iniciatyva „Švarus dangus“, taip pat visos iniciatyvos, kuriomis sutei-kiama galimybė plačiai naudoti GNSS palydovinei navigacijai ir sąvei-kiams pajėgumams visose valstybėse narėse, visų pirma projektams, kuriais gerinama oro navigacijos infrastruktūra, oro navigacijos paslaugų teikimas ir oro erdvės naudojimas. Aukcione gautos įplaukos taip pat gali būti naudojamos įnašams į Pasaulinį energijos vartojimo efekty-vumo ir atsinaujinančiosios energijos fondą padengti ir priemonėms, kuriomis būtų užkirstas kelias miškų naikinimui, finansuoti. Ypač daug dėmesio turi skirti tos valstybės narės, kurios naudoja šias pajamas, kad bendrai finansuotų mokslinius tyrimus ir inovacijas, skirtus programoms ar iniciatyvoms pagal Devintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (toliau – BP 9). Siekiant įvykdyti Sąjungos įsiparei-gojimus, būtina užtikrinti pajamų, gautų pardavus leidimus aukcione pagal šią direktyvą, naudojimo skaidrumą.

▼M8

Valstybės narės praneša Komisijai apie veiksmus, kurių imtasi pagal šios dalies pirmą pastraipą.

▼M2

5. Informacija, pateikta Komisijai pagal šią direktyvą, neatleidžia valstybių narių nuo įpareigojimo teikti informaciją, nustatyto Sutarties 88 straipsnio 3 dalyje.

*3e straipsnis***Leidimų paskirstymas ir išdavimas orlaivių naudotojams**

1. Kiekvienu 3c straipsnyje nurodytu laikotarpiu kiekvienas orlaivio naudotojas gali kreiptis dėl nemokamai skiriamų leidimų. Paraišką galima pateikti perduodant administruojančios valstybės narės kompetentingai institucijai patikrintus I priede nurodytų rūšių aviacijos veiklos, kurią vykdė tas orlaivio naudotojas, tonkilometrių duomenis už stebėsenos metus. Šiame straipsnyje stebėsenos metais laikomi kalendoriniai metai, kurie pasibaigia likus 24 mėnesiams iki laikotarpio, su kuriuo jie susiję pagal IV ir V priedus, pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – 2010 m. Kiekviena paraiška pateikiama likus ne mažiau kaip 21 mėnesiui iki laikotarpio, su kuriuo ji yra susijusi, pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. kovo 31 d.

2. Likus ne mažiau kaip aštuoniolikai mėnesių iki laikotarpio, su kuriuo yra susijusi paraiška, pradžios, arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. birželio 30 d. – valstybės narės paraiškas, gautas pagal 1 dalį, pateikia Komisijai.

3. Likus ne mažiau kaip penkiolikai mėnesių iki kiekvieno 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. rugsėjo 30 d. – Komisija apskaičiuoja ir priima sprendimą, nurodantį:

- a) bendrą leidimų skaičių, kuris turi būti paskirstytas tam laikotarpiui pagal 3c straipsnį;
- b) leidimų, kurie turi būti perduoti aukcione tuo laikotarpiu pagal 3d straipsnį, skaičių;
- c) leidimų, numatytų specialiame orlaivių naudotojams skirtame rezerve, skaičių tuo laikotarpiu pagal 3f straipsnio 1 dalį;
- d) leidimų, kurie turi būti paskirstyti nemokamai tuo laikotarpiu, skaičių, iš a punkte nurodyto patvirtinto bendro leidimų skaičiaus atėmus b ir c punktuose nurodytų leidimų skaičių; ir
- e) atskaitos dydį, kuriuo turi būti remiamasi nemokamai paskirstant leidimus orlaivių naudotojams, kurių paraiškos buvo pateiktos Komisijai pagal 2 dalį.

Atskaitos dydis, nurodytas e punkte, kuris išreiškiamas leidimais tonkilometriams, apskaičiuojamas d punkte nurodytą leidimų skaičių dalijant iš tonkilometrių duomenų, nurodytų Komisijai pagal 2 dalį pateiktose paraiškose, sumos.

▼ **M2**

4. Per tris mėnesius nuo Komisijos sprendimo priėmimo dienos pagal 3 dalį dienos kiekviena administruojanti valstybė narė apskaičiuoja ir paskelbia:

- a) bendrą kiekvienam orlaivio naudotojui, kuris pateikė paraišką Komisijai pagal 2 dalį, paraiškos laikotarpiui skirtų leidimų skaičių, apskaičiuotą paraiškoje nurodytus tonkilometrų duomenis dauginant iš atskaitos dydžio, nurodyto 3 dalies e punkte; ir
- b) kiekvienam orlaivio naudotojui kiekvieniems metams skirtų leidimų skaičių, kuris nustatomas bendrą pagal a punktą apskaičiuotą visam laikotarpiui tam naudotojui skirtų leidimų skaičių dalijant iš laikotarpio, kuriuo tas orlaivio naudotojas vykdo I priede nurodytą aviacijos veiklą, metų skaičiaus.

5. Iki 2012 m. vasario 28 d., o vėliau kasmet iki vasario 28 d. administruojančios valstybės narės kompetentinga institucija kiekvienam orlaivio naudotojui išduoda tam orlaivio naudotojui tiems metams pagal šį straipsnį arba 3f straipsnį skirtų leidimų skaičių.

*3f straipsnis***Specialus tam tikriems orlaivių naudotojams skirtas rezervas**

1. Kiekvienu 3c straipsnio 2 dalyje nurodytu laikotarpiu 3 % paskirstytino bendro leidimų skaičiaus atidedama į specialų rezervą, skirtą orlaivių naudotojams:

- a) kurie pradeda vykdyti I priede nurodytą aviacijos veiklą praėjus tiems stebėsenos metams, už kuriuos buvo pateikti tonkilometrų duomenys pagal 3e straipsnio 1 dalį už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį; arba
- b) kurių tonkilometrų duomenys vidutiniškai kasmet padidėja daugiau nei 18 %, lyginant stebėsenos metus, už kuriuos pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrų duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir antruosius to laikotarpio kalendorinius metus;

ir kurių veikla pagal a punktą arba papildoma veikla pagal b punktą, nėra veikla, kuria visiškai ar iš dalies tęsiama kito orlaivio naudotojo anksčiau vykdyta aviacijos veikla.

2. Reikalavimus pagal 1 dalį atitinkantis orlaivio naudotojas gali kreiptis dėl nemokamai iš specialiojo rezervo skiriamų leidimų pateikdamas paraišką jį administruojančios valstybės narės kompetentingai institucijai. Paraiška pateikiama 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio, su kuriuo ji yra susijusi, trečiaisiais metais iki birželio 30 d.

Pagal 1 dalies b punktą orlaivių naudotojui išduodama ne daugiau, kaip 1 000 000 leidimų.

▼ M2

3. Paraiškoje pagal 2 dalį:

- a) pateikiami patikrinti I priede nurodytų rūšių aviacijos veiklos, kurią orlaivio naudotojas vykdė 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio, su kuriuo yra susijusi paraiška, antraisiais kalendoriniais metais, tonkilometrių duomenys pagal IV ir V priedus;
- b) pateikiami įrodymai, kad yra įvykdyti reikalavimų pagal 1 dalį kriterijai; ir
- c) orlaivių naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies b punktas, atveju nurodoma:
 - i) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio procentinio dydžio padidėjimas;
 - ii) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio grynasis padidėjimas; ir
 - iii) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio grynasis padidėjimas, viršijantis 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį.

4. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo paraiškos pateikimo pagal 2 dalį termino, valstybės narės pateikia Komisijai pagal tą dalį gautas paraiškas.

5. Ne vėliau kaip per dvyliką mėnesių nuo paraiškos pateikimo pagal 2 dalį termino, Komisija priima sprendimą dėl atskaitos dydžio, kuriuo turi būti remiamasi nemokamai paskirstant leidimus orlaivių naudotojams, kurių paraiškos buvo pateiktos Komisijai pagal 4 dalį.

Laikantis 6 dalies nuostatų, atskaitos dydis apskaičiuojamas specialiajame rezerve esančių leidimų skaičių dalijant iš toliau nurodytų duomenų sumos:

- a) tonkilometrių duomenų, įtrauktų į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies a punktą ir 4 dalį – orlaivio naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies a punktas, atveju; ir
- b) tonkilometrių grynojo padidėjimo, viršijančio 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį, įtraukto į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies c punkto iii papunktį ir 4 dalį – orlaivio naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies b punktas, atveju.

6. Taikant 5 dalį nurodytą atskaitos dydį, metams skirtų leidimų skaičius, išreikštas tonkilometrais, neturi būti didesnis už orlaivių naudotojams pagal 3e straipsnio 4 dalį metams skirtų leidimų skaičių, išreikštą tonkilometrais.

▼ **M2**

7. Per tris mėnesius nuo Komisijos sprendimo priėmimo pagal 5 dalį dienos kiekviena administruojanti valstybė narė apskaičiuoja ir paskelbia:

a) leidimų, skirtų iš specialiojo rezervo kiekvienam orlaivio naudotojui, kurio paraiška pateikta Komisijai pagal 4 dalies nuostatas, skaičių. Šis skirtų leidimų skaičius apskaičiuojamas atskaitos dydį, nurodytą 5 dalyje, dauginant iš:

- i) tonkilometrių duomenų, įtrauktų į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies a punktą ir 4 dalį – orlaivio naudotojo, kuriam taikomas 1 dalies a punktas, atveju;
- ii) tonkilometrių grynojo padidėjimo, viršijančio 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį, įtraukto į Komisijai pateiktą paraišką pagal 3 dalies c punkto iii papunktį ir 4 dalį – orlaivio naudotojo, kuriam taikomas 1 dalies b punktas, atveju; ir

b) kiekvienam orlaivio naudotojui kiekvieniems metams skirtų leidimų skaičių, kuris nustatomas pagal a punktą skirtų leidimų skaičių dalijant iš pilnų kalendorinių metų, likusių 3c straipsnio 2 dalyje nurodytame laikotarpyje, su kuriuos susijęs tas leidimų paskirstymas.

8. Valstybės narės aukcione parduoda iš specialiojo rezervo nepaskirtus leidimus.

▼ **M9**▼ **M2***3g straipsnis***Stebėsenos ir ataskaitų teikimo planai**

Administruojanti valstybė narė užtikrina, kad kiekvienas orlaivio naudotojas pateiktų tos valstybės narės kompetentingai institucijai stebėsenos planą, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti emisijų kiekius bei tonkilometrių duomenis ir teikti ataskaitas apie juos paraiškos pagal 3e straipsnį tikslais, ir užtikrina, kad tokius planus patvirtintų kompetentingos institucijos laikydamosi ► **M4** 14 straipsnyje nurodytų ► **M9** teisės aktų ◀ ◀.

III SKYRIUS

STACIONARŪS ĮRENGINIAI*3h straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos šiltnamio efektą sukeliančių dujų leidimams ir leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių veikla, išskyrus aviacijos veiklą, paskirstymui ir išdavimui.

▼ **M4***4 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimai**

Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2005 m. sausio 1 d. jokių įrenginys nevykdytų I priede išvardytos veiklos, kurią vykdant išmetamos su ja susijusios šiltnamio efektą sukeliančios dujos, jeigu įrenginio operatorius neturi kompetentingos institucijos pagal 5 ir 6 straipsnį išduoto leidimo arba jeigu įrenginiui pagal 27 straipsnį netaikomi ►**M9** ES ATLPS ◀ reikalavimai. Tai taip pat taikoma ir 24 straipsnyje nurodytiems įrenginiams.

▼ **B***5 straipsnis***Paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimui išduoti**

Prie kompetentingai institucijai įteikiamos paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimui išduoti pridedamas aprašymas:

- a) įrenginio ir juo vykdomos veiklos, įskaitant naudojamą technologiją;
- b) žaliavų ir pagalbinių medžiagų, kurias naudojant galima I priede išvardytų dujų emisija;
- c) įrenginio šaltinių, iš kurių išmetamos I priede išvardytos dujos; ir

▼ **M4**

- d) priemonių, numatytų stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją ir teikti ataskaitas laikantis 14 straipsnyje nurodytų ►**M9** teisės aktų ◀.

▼ **B**

Prie paraiškos taip pat pridedama šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos išsamios informacijos ne techninė santrauka.

*6 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo sąlygos ir jo turinys**

1. Kompetentinga institucija išduoda šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą, kuriuo suteikiamas įgaliojimas iš viso įrenginio arba jo dalies išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, jeigu ji yra įsitikinusi, kad operatorius sugebės stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir pranešti apie jas.

Leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galima taikyti vienam arba keliems toje pačioje vietoje to paties operatoriaus eksploatuojamiems įrenginiams.

▼ **M9**▼ **B**

2. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimuose pateikiama:

- a) operatoriaus pavadinimas ir adresas;
- b) veiklų ir įrenginio emisijų aprašymas;

▼ **M4**

- c) stebėsenos planas, kuris atitinka 14 straipsnyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ numatytus reikalavimus. Valstybės narės gali leisti operatoriams atnaujinti stebėsenos planus nekeičiant leidimo. Operatoriai pakeistus stebėsenos planus pateikia kompetentingai institucijai, kad ji juos patvirtintų.

▼ **B**

- d) ataskaitų pateikimo reikalavimai; ir

▼ **M2**

- e) įsipareigojimas atsisakyti leidimų, išskyrus pagal II skyrių išduotus leidimus, prilygstančių bendram įrenginio emisijų kiekiui kiekvienais kalendoriniais metais, patikrintam pagal 15 straipsnį, per keturis mėnesius nuo tų metų pabaigos.

▼ **M4***7 straipsnis***Su įrenginiais susiję pakeitimai**

Operatorius kompetentingą instituciją informuoja apie visus numatomus įrenginio pobūdžio ar veikimo pakeitimus arba jo pajėgumų išplėtimą, arba žymų jų sumažinimą, dėl ko gali tekti atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą. Reikiamais atvejais kompetentinga institucija atnaujina leidimą. Jeigu keičiasi įrenginio operatoriaus tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo operatoriaus pavadinimą ir adresą.

▼ **M9***8 straipsnis***Derinimas su Direktyva 2010/75/ES**

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad tais atvejais, kai įrenginiuose vykdoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES ⁽¹⁾ I priede nurodyta veikla, išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio leidimo išdavimo sąlygos ir tvarka būtų derinamos su toje direktyvoje numatytais leidimo išdavimo sąlygomis ir tvarka. Šios direktyvos 5, 6 ir 7 straipsniuose nustatytus reikalavimus galima įtraukti į Direktyvoje 2010/75/ES numatytą tvarką.

▼ **M4***9 straipsnis***Visas ► **M9** Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekis**

Nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas ► **M9** Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti tolygiai, pradedant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti mažėja pagal 1,74 % linijinį koeficientą, palyginti su vidutiniu metiniu bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išduoda pagal Komisijos sprendimus dėl 2008–2012 m. nacionalinių paskirstymo planų, kiekiu. ► **A1** Visas leidimų kiekis ► **M9** Sąjungos ◀ mastu, įstojus Kroatijai, bus padidintas tik leidimų, kuriuos Kroatija parduoda aukcione pagal 10 straipsnio 1 dalį, kiekiu. ◀

▼ **M9**

Nuo 2021 m. linijinis koeficientas yra 2,2 %.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

▼ **M4***9a straipsnis***Viso ► M9 Sąjungos ◄ apyvartinių taršos leidimų kiekio koregavimas**

1. Įrenginiams, kurie pagal 24 straipsnio 1 dalį į ► M9 ES ATLPS ◄ įtraukiami 2008–2012 m., nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas atsižvelgiant į vidutinį metinį apyvartinių taršos leidimų, išduotų tiems įrenginiams jų įtraukimo į sistemą laikotarpiu, kiekį, kuris savo ruožtu koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

2. Jei įrenginiai, kuriais vykdoma I priede išvardytų rūšių veikla, į ► M9 ES ATLPS ◄ įtraukiami tik nuo 2013 m., valstybės narės užtikrina, kad tokių įrenginių operatoriai atitinkamai kompetentingai institucijai pateiktų tinkamai pagrįstus ir nepriklausomai patikrintus emisijos duomenis, kad į juos būtų galima atsižvelgti koreguojant visos ► M9 Sąjungos ◄ išduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičių.

Visi šie duomenys atitinkamai kompetentingai institucijai pateikiami ne vėliau kaip 2010 m. balandžio 30 d., vadovaujantis pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtomis nuostatomis.

Jei pateikti duomenys yra tinkamai pagrįsti, kompetentinga institucija ne vėliau kaip 2010 m. birželio 30 d. juos praneša Komisijai, ir atitinkamai koreguojamas išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis, pakoreguotas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą. Įrenginių, išmetančių kitas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, nei anglies dioksidas, atveju kompetentinga institucija gali pranešti mažesnę išmetamų dujų kiekį pagal jų emisijų mažinimo potencialą.

3. Komisija ne vėliau 2010 m. rugsėjo 30 d. paskelbia 1 ir 2 dalyse minėtus pakoreguotus kiekius.

4. Įrenginiams, kurie pagal 27 straipsnį neįtraukti į ► M9 ES ATLPS ◄, nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių visos ► M9 Sąjungos ◄ apyvartinių taršos leidimų kiekis sumažinamas siekiant atspindėti vidutinę metinę patikrintą šių įrenginių emisiją 2008–2010 m., patikslintą 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu.

*10 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcione**▼ **M9**

1. Nuo 2019 m. valstybės narės parduoda aukcionuose visus apyvartinius taršos leidimus, kurie nėra nemokamai suteikti pagal šios direktyvos 10a ir 10c straipsnius ir kurie nėra perkelti į rinkos stabilumo rezervą, sukurtą pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2015/1814 ⁽¹⁾ (toliau – rinkos stabilumo rezervas) arba nėra panaikinti pagal šios direktyvos 12 straipsnio 4 dalį.

⁽¹⁾ 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB (OL L 264, 2015 10 9, p. 1).

▼ **M9**

Nuo 2021 m., nedarant poveikio galimam sumažinimui pagal 10a straipsnio 5a dalį, aukcione parduotinių apyvartinių taršos leidimų dalis yra 57 %.

2021–2030 m. laikotarpiu 2 % bendro aukcionuose parduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekio skiriami fondui, kurio lėšos būtų naudojamos energijos vartojimo efektyvumui didinti ir energetikos sistemoms modernizuoti tam tikrose valstybėse narėse, kaip išdėstyta 10d straipsnyje, sukurti (toliau – modernizavimo fondas).

Bendras likęs apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės turės parduoti aukcione, kiekis paskirstomas taip, kaip nustatyta 2 dalyje.

▼ **M7**

1a. Kai apyvartinių taršos leidimų skaičius, kurį valstybės narės turi parduoti aukcionuose paskutiniais kiekvieno iš šios direktyvos ► **M9** 13 straipsnyje ◄ nurodytų laikotarpių metais, daugiau kaip 30 % viršija numatomą dvejų pirmųjų kito laikotarpio metų vidutinį aukcionuose parduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičių prieš Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 5 dalies taikymo pradžią, du trečdaliai tų skaičių skirtumo atimama iš paskutinių laikotarpio metų aukcionuose parduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir lygiomis dalimis pridedama prie kito laikotarpio dvejų pirmųjų metų aukcionuose parduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus.

▼ **M4**

2. Visą apyvartinių taršos leidimų, kuriuos kiekviena valstybė narė parduoda aukcione, kiekį sudaro:

a) ► **M9** 90 % ◄ visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstytų valstybėms narėms dalimis, kurios atitinka tam tikros valstybės narės 2005 m. patikrintą emisijų dalį ► **M9** ES ATLPS ◄ arba 2005–2007 m. laikotarpio vidurkį, pasirenkant didesniąjį iš šių dydžių;

▼ **M9**

b) 10 % visų aukcione parduotinių apyvartinių taršos leidimų paskirstytų tam tikroms valstybėms narėms solidarumo, ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių Sąjungoje tikslais; todėl leidimų, kuriuos tos valstybės narės parduoda aukcione pagal a punktą, skaičius padidinamas IIa priede nurodyta procentine dalimi.

▼ **M4**

Taikant a punktą, valstybių narių, kurios 2005 m. nedalyvavo ► **M9** ES ATLPS ◄, apyvartinių taršos leidimų dalis apskaičiuojama naudojant jų pagal 2007 m. ► **M9** ES ATLPS ◄ patikrintus emisijų duomenis.

▼ **M9**

Jei būtina, b punkte nurodytos procentinės dalys proporcingai koreguojamos taip, kad būtų paskirstyta 10 % apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M4**

3. Valstybės narės turi nustatyti, kaip naudojamos apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione gautos pajamos. Ne mažiau kaip 50 % pajamų, gautų parduodant apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal 2 dalį, įskaitant visas pajamas, gautas iš aukcionų pagal tos dalies b ir c punktus, arba šių pajamų vertės finansinis atitikmuo, turėtų būti naudojami vienam ar daugiau iš šių tikslų:

▼ **M4**

- a) mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekį, be kita ko finansuojant įnašus į Pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondą bei Prisitaikymo fondą, įsteigtą Poznanėje vykusios Konferencijos dėl klimato kaitos (COP 14 ir COP/MOP 4) metu, prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių ir finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą ir demonstracinius projektus, kuriais siekiama mažinti emisijų ir prisitaikyti prie klimato kaitos, įskaitant dalyvavimą iniciatyvose pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą ir Europos technologijų platformose;

▼ **M9**

- b) plėtoti atsinaujinančiosios energijos išteklius, kad būtų įvykdytas su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijęs Sąjungos išipareigojimas, ir plėtoti kitas technologijas, kuriomis prisidedama pereinant prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir kurios padeda įvykdyti Sąjungos išipareigojimą padidinti energijos vartojimo efektyvumą iki lygio, dėl kurio susitarta atitinkamuose teisėkūros procedūra priimtuose aktuose;

▼ **M4**

- c) finansuoti priemones, kuriomis siekiama išvengti miškų kirtimo ir įveisti miškus bei juos atželdinti besivystančiose šalyse, kurios ratiifikavo būsimą tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos; perduoti šioms šalims technologijas ir padėti lengviau prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio jose;
- d) padėti skatinti sekvestraciją pasitelkiant miškininkystę ► **M9** Sąjungoje ◀;
- e) užtikrinti aplinkai nežalingą CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, ypač iš kietą iškastinį kurą deginančių jėgainių ir daugelio pramonės sektorių ir jų pošių, įskaitant trečiąsias šalis;
- f) skatinti perėjimą prie nedidelį kiekį teršalų išmetančių ir viešojo transporto priemonių;
- g) finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą energijos vartojimo efektyvumo ir švarių technologijų srityje tuose sektoriuose, kuriuos apima ši direktyva;

▼ **M9**

- h) taikyti priemones, skirtas energijos vartojimo efektyvumui, centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms ir pastatų šiluminei izoliacijai pagerinti ar finansinei paramai, siekiant spręsti socialinius klausimus, susijusius su mažesnes ir vidutines pajamas gaunančiais namų ūkiais, suteikti;

▼ **M4**

- i) padengti ► **M9** ES ATLPS ◀ valdymo administracines išlaidas;

▼ **M9**

- j) finansuoti kovos su klimato kaita veiksmus, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos padarinių, pažeidžiamose trečiojoje šalyse;
- k) skatinti darbuotojų įgūdžių ugdymą ir jų paskyrimą į kitas darbo vietas siekiant prisidėti prie teisingo perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos proceso, visų pirma regionuose, labiausiai nukentėjusiuose nuo darbo vietų perkėlimo, glaudžiai koordinuojant veiksmus su socialiniais partneriais.

▼ M4

Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jei jos turi ir įgyvendina fiskalinės arba finansinės paramos politiką, įskaitant visų pirma trečiosiose šalyse, arba vidaus reguliavimo politiką, kuria subalansuojama pirmoje pastraipoje nurodytiems tikslams skirta finansinė parama, sudaranti mažiausiai 50 % pajamų, gautų iš prekybos apyvartiniais taršos leidimais aukcionuose, kaip nurodyta 2 dalyje, įskaitant pajamas iš aukcionų, nurodytas 2 dalies b ir c punktuose.

Valstybės narės pagal Sprendimą Nr. 280/2004/EB teikiamose ataskaitose informuoja Komisiją apie pajamų naudojimą ir veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį.

▼ M9

4. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų, siekiant užtikrinti, kad jie būtų rengiami atvirai, skaidriai, suderintai ir nediskriminuojant. Siekiant to tikslo procesas turi būti nuspėjamas, ypač kiek tai susiję su aukcionų terminais ir seka bei numatytu parduotinų apyvartinių taršos leidimų kiekiu.

Tais deleguotaisiais aktais užtikrinama, kad aukcionai būtų rengiami taip, kad:

- a) operatoriams, visų pirma visoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI), kurioms taikoma ES ATLP, būtų sudarytos visapusiškos, sąžiningos ir teisingos galimybės juose dalyvauti;
- b) visi dalyviai turėtų prieigą prie tos pačios informacijos tuo pačiu metu ir kad dalyviai nepakenktų aukcionų sistemos veikimui;
- c) aukcionų rengimas ir dalyvavimas juose būtų ekonomiškai efektyvus ir būtų išvengta nepagrįstų administracinių išlaidų; ir
- d) mažiems teršėjams būtų suteikta prieiga prie apyvartinių taršos leidimų.

▼ M4

Valstybės narės pateikia ataskaitą apie tinkamą kiekvieno aukciono taisyklių, visų pirma sąžiningos ir atviros galimybės dalyvauti, skaidrumo, kainodaros ir techninių bei veiklos aspektų, įgyvendinimą. Šios ataskaitos pateikiamos per mėnesį po įvykusio aukciono ir paskelbiamos Komisijos tinklavietėje.

5. Komisija stebi, kaip veikia Europos anglies dioksido rinka.
► M9 Kasmet ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl anglies dioksido rinkos veikimo ir kitos aktualios politikos klimato ir energetikos srityse, įskaitant aukcionų veiklą, likvidumą ir pardavimų apimtį, kurioje apibendrinama valstybių narių pateikta informacija apie 10a straipsnio 6 dalyje nurodytas finansines priemones. **◄** Prireikus valstybės narės užtikrina, kad visa reikiama informacija būtų pateikta Komisijai vėliausiai prieš du mėnesius iki ji priima ataskaitą.

▼ **M4***10a straipsnis*

Nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamuoju laikotarpiu ► **M9** Sąjungos ◄ taisyklės

▼ **M9**

1. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl Sąjungos mastu taikomų ir visiškai suderintų taisyklių dėl apyvartinių taršos leidimų paskirstymo pagal šio straipsnio 4, 5, 7 ir 19 dalis.

▼ **M4**

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis kiek įmanoma apibrėžiami visos ► **M9** Sąjungos ◄ *ex ante* santykiniai taršos rodikliai siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į efektyviausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą, transportavimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinama didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Nemokami leidimai jokiai elektros energijos gamybai nesuteikiami, išskyrus 10c straipsnyje numatytus atvejus ir elektrą, gaminamą iš dujų atliekų.

Iš esmės, kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis apskaičiuojamas nuo galutinio produkto, o ne nuo žaliavų, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ir padidėtų energijos naudojimo efektyvumas.

Apibrėždama principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius.

► **M9** Sąjungai ◄ patvirtinus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas privaloma sumažinti tiek, kiek ir ► **M9** Sąjungoje ◄, Komisija peržiūri tas priemones ir numato, kad nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami tik tuomet, kai tai visiškai pagrįsta atsižvelgiant į tą susitarimą.

2. Apibrėžiant principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių ar jų pošakių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, išėties tašku nurodomos 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių ► **M9** Sąjungoje ◄ vidutinės eksploataavimo charakteristikos 2007–2008 m. Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius ir jų pošakius.

14 ir 15 straipsniuose nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◄ nustatomos suderintos su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijomis pramoninių procesų metu susijusių stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo taisyklės, skirtos *ex ante* santykiniai taršos rodiklių nustatymui.

▼ **M9**

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos peržiūrėtos nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo santykiniai taršos rodiklių vertės. Šie aktai atitinka deleguotuosius aktus, priimtus pagal šio straipsnio 1 dalį, ir šiuos reikalavimus:

▼ **M9**

- a) 2021–2025 m. laikotarpiu santykinų taršos rodiklių vertės nustatomos remiantis pagal 11 straipsnį pateikta 2016 m. ir 2017 m. informacija. Remdamasi tų santykinų taršos rodiklių verčių ir Komisijos sprendime 2011/278/ES ⁽¹⁾, kaip priimta 2011 m. balandžio 27 d., nurodytų santykinų taršos rodiklių verčių palyginimu, Komisija nustato kiekvieno santykinio taršos rodiklio sumažinimo metinę normą ir ją taiko 2013–2020 m. laikotarpiu taikytinoms santykinų taršos rodiklių vertėms kiekvienų 2008–2023 m. laikotarpio metų atžvilgiu, siekdama nustatyti 2021–2025 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertes.
- b) Tais atvejais, kai metinė sumažinimo norma viršija 1,6 % arba yra mažesnė nei 0,2 %, 2021–2025 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės yra 2013–2020 m. laikotarpiu taikytinos santykinų taršos rodiklių vertės, sumažintos atitinkamu iš šių dviejų procentinių normų kiekvienų 2008–2023 m. laikotarpio metų atžvilgiu.
- c) 2026–2030 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės nustatomos tokia pačia tvarka kaip nustatyta a ir b punktuose, remiantis pagal 11 straipsnį pateikta 2021 ir 2022 m. informacija ir kiekvieniems 2008–2028 m. laikotarpio metams taikant atitinkamą metinę sumažinimo normą.

Nukrypstant nuo aromatiniais angliavandeniliams, vandeniliui ir sintetinės dujos taikomų santykinų taršos rodiklių verčių, šios santykinų taršos rodiklių vertės pakoreguojamos tokia pačia procentine dalimi kaip naftos perdirbimo įmonėms taikomi santykiniai taršos rodikliai, siekiant tų produktų gamintojams užtikrinti vienodas sąlygas.

Trečioje pastraipoje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Siekiant skatinti veiksmingą energijos gaminimą iš išmetamųjų dujų atliekų, trečios pastraipos b punkte nurodytu laikotarpiu išlydytam metalui taikoma rodiklio, daugiausia susijusio su išmetamųjų dujų atliekomis, vertė atnaujinama taikant 0,2 % metinę sumažinimo normą.

▼ **M4**

3. Pagal 4 ir 8 dalis ir nepaisant 10c straipsnio, elektros energijos gamybos įrenginiams, anglies dioksido surinkimo įrenginiams, transportavimo vamzdynams arba saugykloms nemokami apyvartiniai taršos leidimai nesuteikiami.

▼ **M9**

4. Šilumos gamybai ar vėsinimui skiriami nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami centriniam šildymui ir didelio naudingumo termofikacijai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES ⁽²⁾, siekiant patenkinti ekonomiškai pagrįstą paklausą. Kiekvienais metais po 2013 m. bendras apyvartinių taršos leidimų tokiems įrenginiams, skiriamų tos šilumos gamybai, skaičius koreguojamas taikant šios direktyvos 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą, išskyrus visus metus, kuriais tie leidimai koreguojami vienoda tvarka pagal šio straipsnio 5 dalį.

⁽¹⁾ 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimas 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 130, 2011 5 17, p. 1).

⁽²⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

▼ M9

5. Siekiant laikytis 10 straipsnyje nustatytos aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalies, kasmet, kai nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų suma nesiekia didžiausio kiekio, atitinkančio aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalį, likusieji to kiekio leidimai naudojami tam, kad vėlesniais metais nereikėtų mažinti nemokamai suteiktų leidimų kiekio arba kad toks sumažinimas būtų kuo mažesnis siekiant laikytis aukcionuose parduodamų leidimų dalies. Tačiau, jei didžiausias kiekis pasiekiamas, nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų kiekis atitinkamai pakoreguojamas. Visi tokie koregavimai atliekami laikantis vienodos tvarkos.

5a. Nukrypstant nuo 5 dalies, papildomas kiekis, neviršijantis 3 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio, reikiamu mastu turi būti naudojamas pagal 5 dalį skiriamam didžiausiam apyvartinių taršos leidimų kiekiui padidinti.

5b. Jeigu pagal 5 dalį skiriamam didžiausiam apyvartinių taršos leidimų kiekiui padidinti reikia mažiau nei 3 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio:

— panaudojama ne daugiau kaip 50 mln. apyvartinių taršos leidimų siekiant padidinti pagal 10a straipsnio 8 dalį inovacijoms skatinti skiriamų leidimų kiekį ir

— panaudojama ne daugiau kaip 0,5 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio siekiant padidinti pagal 10d straipsnį kai kurių valstybių narių energetikos sistemų modernizavimui skiriamų leidimų kiekį.

6. Valstybės narės turėtų priimti finansines priemones pagal antrą ir ketvirtą pastraipą, skirtas sektoriams ar jų pošakiams, kuriems gresia reali anglies dioksido nutekėjimo rizika dėl didelių netiesioginių išlaidų, kurių faktiškai patiriama su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusias išlaidas perkeliant į elektros energijos kainas, jei tokios finansinės priemonės atitinka valstybės pagalbos taisykles, ir visų pirma nesukelia nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje. Jeigu tokioms finansinėms priemonėms skiriamas kiekis viršija 25 % pajamų, gautų aukcione pardavus apyvartinius taršos leidimus, atitinkama valstybė narė nurodo šio kiekio viršijimo priežastis.

Valstybės narės taip pat siekia pirmoje pastraipoje nurodytoms finansinėms priemonėms panaudoti ne daugiau kaip 25 % savo pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione. Pasibaigus kiekvieniems metams, tokias finansines priemones taikančios valstybės narės per 3 mėnesius lengvai prieinama forma viešai paskelbia bendrą kompensacijos sumą pagal šią kompensaciją galintį pasinaudoti sektorių ir jo pošakį. Nuo 2018 m. kiekvienais metais, kuriais valstybė narė daugiau kaip 25 % savo pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione panaudoja tokiais tikslais, ji paskelbia ataskaitą, kurioje nurodo priežastis, dėl kurių viršijo tą sumą. Ataskaitoje, be kita ko, pateikiama informacija apie elektros energijos kainas dideliems pramoniniams vartotojams, kurie naudojami tokiomis finansinėmis priemonėmis, nedarant poveikio reikalavimams dėl konfidencialios informacijos apsaugos. Ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie tai, ar buvo tinkamai apsvarstyta galimybė taikyti kitas priemones siekiant tvariai sumažinti netiesiogines su anglies dioksidu susijusias išlaidas vidutinės trukmės–ilguoju laikotarpiu.

Komisija į 10 straipsnio 5 dalyje numatytą ataskaitą įtraukia, *inter alia*, tokių finansinių priemonių poveikio vidaus rinkai įvertinimą ir prireikus rekomenduoja priemones, kurių gali prireikti atsižvelgiant į tą įvertinimą.

▼ **M9**

Tomis priemonėmis turi būti užtikrinama tinkama apsauga nuo anglies dioksido nutekėjimo rizikos remiantis netiesiogiai išmetamo CO₂ kiekiais vienam produkcijos vienetui *ex ante* santykiniais taršos rodikliais. Tie taršos rodikliai apskaičiuojami atitinkamam sektoriui ar jo pošakiui pagal elektros energijos kiekį, suvartotą vienam produkcijos vienetui, naudojant veiksmingiausias turimas technologijas, ir išmetamą CO₂ kiekį, siejamą su atitinkamu Europos elektros energijos gamybos mišiniu.

▼ **M4**

7. ► **M9** Apyvartiniai taršos leidimai iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto didžiausio kiekio, kurie nebuvo paskirstyti nemokamai iki 2020 m., atidedami naujiems rinkos dalyviams kartu su 200 mln. apyvartinių taršos leidimų, perkeltų į rinkos stabilumo rezervą pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 3 dalį. Iki 200 mln. iš atidėtų apyvartinių taršos leidimų, kurie nepaskirstyti 2021–2030 m. laikotarpiu, grąžinami į rinkos stabilumo rezervą to laikotarpio pabaigoje.

Nuo 2021 m. vadovaujantis 19 ir 20 dalimis įrenginiams nepaskirstyti apyvartiniai taršos leidimai pridedami prie pagal šios dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį atidėtų apyvartinių taršos leidimų kiekio. ◀

Paskirstytų apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

Naujų rinkos dalyvių vykdomai elektros energijos gamybos veiklai nemokami leidimai nesuteikiami.

▼ **M9**▼ **M4**

8. ► **M9** 325 mln. apyvartinių taršos leidimų iš kiekio, kuris kitu atveju pagal šį straipsnį galėtų būti paskirstytas nemokamai, ir 75 mln. apyvartinių taršos leidimų iš kiekio, kuris kitu atveju galėtų būti parduotas aukcione pagal 10 straipsnį, skiriama mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir procesų inovacijoms I priede išvardytuose sektoriuose, įskaitant aplinkai saugų anglies dioksido surinkimą ir naudojimą, kuriuo iš esmės prisidedama prie klimato kaitos švelninimo, ir produktus, pakeičiančius daug anglies dioksido išskiriančias medžiagas, I priede išvardytuose sektoriuose remti ir padėti skatinti projektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, statybą ir eksploatavimą, taip pat novatoriškas atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo technologijas geografiniu požiūriu subalansuotose Sąjungos teritorijos vietovėse (toliau – inovacijų fondas). Finansavimo reikalavimus atitinka visose valstybėse narėse vykdomi projektai, įskaitant nedidelio masto projektus.

Be to, 50 mln. nepaskirstytų apyvartinių taršos leidimų iš rinkos stabilumo rezervo papildomos likusios pajamos, gaunamos už 300 mln. apyvartinių taršos leidimų, numatytų parduoti 2013–2020 m. laikotarpiu pagal Komisijos sprendimą 2010/670/ES ⁽¹⁾, ir jie panaudojami tinkamu laiku inovacijoms remti, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 3 d. Komisijos sprendimas 2010/670/ES, kuriuo nustatomi komercinių parodomųjų projektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai nežalingą CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, taip pat inovacinių atsinaujinančių išteklių energijos technologijų naudojimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB nustatytą Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, finansavimo kriterijai ir priemonės (OL L 290, 2010 11 6, p. 39).

▼ **M4**

Projektai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, prireikus atsižvelgiant į tai, kiek projektais padedama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį gerokai labiau nei 2 dalyje nurodyti santykiniai taršos rodikliai. Projektai turi turėti potencialo būti plačiai taikomi arba labai sumažinti perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sąnaudas atitinkamuose sektoriuose. Projektais, susijusiais su anglies dioksido surinkimu ir naudojimu, grynąja verte sumažinamas išmetamas teršalų kiekis ir užtikrinama, kad būtų išvengta CO₂ išmetimo arba jis būtų nuolat saugomas. Technologijomis, kurioms skiriama parama, dar nėra prekiaujama, tačiau jos grindžiamos proveržio sprendimais arba yra tinkamai parengtos demonstravimui prieš pradėdant jomis prekiauti. Gali būti remiama iki 60 % atitinkamų projektų išlaidų, iš kurių iki 40 % gali nepriklausyti nuo patikrinto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris nebuvo išmestas, su sąlyga, kad pasiekti iš anksto nustatyti tarpiniai tikslai, atsižvelgiant į diegiamą technologiją.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl inovacijų fondo veikimo taisyklių, įskaitant atrankos procedūrą ir kriterijus. ◀

Apyvartiniai taršos leidimai atidedami trečioje pastraipoje nurodytus kriterijus atitinkantiems projektams. Valstybės narės Parama šiems projektams skiriama per valstybes nares, ji papildo žymų įrenginio operatoriaus skiriamą bendrą finansavimą. Juos taip pat galėtų bendrai finansuoti atitinkama valstybė narė, o taip pat jie turėtų būti finansuojami kitomis priemonėmis. Joks projektas negauna šiuo mechanizmu teikiamos paramos, viršijančios 15 % visų šiam tikslui skirtų apyvartinių taršos leidimų. Į šiuos apyvartinius taršos leidimus atsižvelgiama pagal 7 dalį.

▼ **M9**

9. Graikija, kurios bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui rinkos kainomis 2014 m. buvo mažesnis nei 60 % Sąjungos vidurkio, dar nepradėjus taikyti šio straipsnio 7 dalies, gali prašyti ne daugiau kaip 25 mln. apyvartinių taršos leidimų iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto didžiausio kiekio, kurie nėra nemokamai paskirstyti iki 2020 m. gruodžio 31 d., kad padengtų ne daugiau kaip 60 % bendro finansavimo, skirto elektros energijos tiekimo į jos teritorijoje esančias salas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui. Tokiems apyvartiniais taršos leidimams *mutatis mutandis* taikoma 10d straipsnio 3 dalis. Apyvartinių taršos leidimų gali būti prašoma, kai dėl ribotų galimybių patekti į tarptautines skolos vertybinių popierių rinkas projektas, kuriuo siekiama mažinti elektros energijos tiekimo į Graikijos teritorijoje esančias salas priklausomybę nuo iškastinio kuro, negalėtų būti įgyvendintas kitokiu būdu ir kai Europos investicijų bankas (toliau – EIB) patvirtina projekto finansinį gyvybingumą ir socialinę bei ekonominę naudą.

▼ **M4**

11. Laikantis 10b straipsnio, pagal šio straipsnio 4–7 dalis nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius 2013 m. yra 80 % leidimų skaičiaus, nustatyto taikant 1 dalyje minėtas priemones, o vėliau, ► **M9** —▶ nemokamai suteikiamų leidimų skaičius mažėja kiekvienais metais vienodomis dalimis, taigi 2020 m. suteikiama 30 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M9**

▼ **M4**

19. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami įrenginiui, kuris nutraukė veiklą, išskyrus tuomet, kai operatorius kompetentingai institucijai įrodo, kad tas įrenginys atnaujins gamybą per apibrėžtą ir pagrįstą laikotarpį. Laikoma, kad įrenginiai, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo galiojimas baigėsi ar buvo atšauktas, ir įrenginiai, kurių veikla ar veiklos atnaujinimas techniškai neįmanomas, nutraukė veiklą.

▼ **M9**

20. Prireikus pakoreguojamas nemokamų apyvartinių taršos leidimų, suteiktų įrenginiams, kuriuose pagal vertinimą, grindžiamą dvejų metų slankiuoju vidurkiu, daugiau nei 15 % padaugėjo arba sumažėjo vykdomų operacijų, palyginti su lygiu, kuriuo iš pradžių buvo remtasi pagal 11 straipsnio 1 dalį nustatant atitinkamam laikotarpiui nemokamai suteiktamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, skaičius. Tokie koregavimai atliekami su apyvartiniais taršos leidimais, paimtais iš pagal šio straipsnio 7 dalį atidėtų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, arba apyvartiniai taršos leidimai pridedami prie šio skaičiaus.

21. Siekdama užtikrinti veiksmingą, nediskriminuojantį ir vienodą šio straipsnio 20 dalyje nurodytų koregavimų ir ribų taikymą, išvengti nepagrįstos administracinės naštos ir užkirsti kelią manipuliavimui ar piktnaudžiavimui apyvartinių taršos leidimų skaičiaus koregavimu, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų dar tiksliau apibrėžta koregavimo tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*10b straipsnis***Pereinamojo laikotarpio priemonės tam tikriems daug energijos vartojantiems sektoriams remti anglies dioksido nutekėjimo atveju**

1. Laikoma, kad sektoriuose ir jų pošakiuose esama anglies dioksido nutekėjimo rizikos, jei jų prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumą, kuris apibrėžiamas kaip bendros eksporto į trečiąsias šalis vertės ir importo iš tų šalių vertės santykis su bendra Europos ekonominės erdvės rinkos apimtimi (metinė apyvarta ir bendra importo iš trečiųjų šalių vertė), padauginus iš jų teršalų išmetimo intensyvumo, išreikšto CO₂ kg, padalytais iš jų bendrosios pridėtinės vertės (eurais), gaunamas rezultatas viršija 0,2. Tokiems sektoriams ir jų pošakiams laikotarpiui iki 2030 m. nemokamai paskirstoma 100 % apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 10a straipsnį.

2. Sektoriai ir jų pošakiai, kurių atveju jų prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumą padauginus iš jų teršalų išmetimo intensyvumo gaunamas rezultatas viršija 0,15, gali būti įtraukti į 1 dalyje nurodytą grupę naudojant 2014–2016 m. duomenis ir atsižvelgiant į kokybinį vertinimą ir tokius kriterijus:

- a) tai, kiek galima sumažinti atskirų atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio įrenginių išmetamą teršalų kiekį arba elektros energijos suvartojimą;
- b) dabartinės ir planuojamos rinkos savybės, įskaitant prireikus bet kokią bendrą referencinę kainą;

▼ M9

- c) pelno maržas, kaip galimą sprendimų dėl ilgalaikių investicijų arba vietos pakeitimo rodiklį, atsižvelgiant į gamybos sąnaudų pokyčius, susijusius su išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimu.

3. Sektoriai ir jų pošakiai, kuriuose neviršijama 1 dalyje nurodyta riba, tačiau kuriuose teršalų išmetimo intensyvumas, matuojamas CO₂ kg, padalintais iš jų bendrosios pridėtinės vertės (eurais), viršija 1,5, taip pat turi būti vertinami 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas). Komisija šio vertinimo rezultatus paskelbia viešai.

Per tris mėnesius nuo pirmoje pastraipoje nurodyto paskelbimo, toje pastraipoje nurodytų sektorių ir jų pošakių atstovai gali kreiptis į Komisiją dėl jų anglies dioksido nutekėjimo poveikio kokybinio vertinimo 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas) arba vertinimo remiantis prekių klasifikavimu, naudojamu pramonės gamybos statistikai rengti Sąjungoje, 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom). Tuo tikslu sektorių ar jų pošakių atstovai kartu su prašymu pateikia tinkamai pagrįstus, išsamius ir nepriklausomai patikrintus duomenis, kad Komisija galėtų atlikti vertinimą.

Jei sektorius ar jo pošakis pasirenka būti vertinamas 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas), jis gali būti įtrauktas į 1 dalyje nurodytą grupę remiantis 2 dalies a, b ir c punktuose nurodytais kriterijais. Jei sektorius ar jo pošakis pasirenka būti vertinamas 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom), jis įtraukiamas į 1 dalyje nurodytą grupę, jei tuo lygmeniu viršijama 1 dalyje nurodyta 0,2 riba.

Sektoriai ir jų pošakiai, kuriems nemokamai suteikiamų apyvartinės taršos leidimų skaičius apskaičiuojamas remiantis 10a straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytomis santykinų taršos rodiklių vertėmis, taip pat gali prašyti būti įvertinti pagal šios dalies trečią pastraipą.

Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybė narė iki 2018 m. birželio 30 d. gali prašyti, kad į Komisijos sprendimo 2014/746/ES ⁽¹⁾ priedą įtrauktas sektorius ar jo pošakis 6 skaitmenų ar 8 skaitmenų lygmens (Prodcom) klasifikavimų atveju būtų laikomas įtrauktu į 1 dalyje nurodytą grupę. Bet kuris toks prašymas svarstomas tik tuo atveju, jeigu prašančioji valstybė narė nustato, kad šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikymas pagrįstas remiantis atitinkamo sektoriaus ar jo pošakio pateiktais tinkamai pagrįstais, išsamiais, patikrintais ir audituotais pastarųjų penkerių metų duomenimis, ir su savo prašymu pateikia visą atitinkamą informaciją. Remiantis tais duomenimis atitinkamas sektorius ar jo pošakis įtraukiamas tų klasifikavimų atveju, jei pagal heterogeninį 4 skaitmenų lygmenį (NACE-4 kodas) įrodoma, kad 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom) jiems būdingas gerokai didesnis prekybos ir teršalų išmetimo intensyvumas, viršijantis 1 dalyje išdėstytą ribą.

⁽¹⁾ 2014 m. spalio 27 d. Komisijos sprendimas 2014/746/ES, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB nustatomas 2015–2019 m. laikotarpio sektorių ir jų pošakių, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, sąrašas (OL L 308, 2014 10 29, p. 114).

▼ M9

4. Laikoma, kad kiti sektoriai ir jų pošakiai gali į produktų kainas perkelti daugiau su apyvartiniais taršos leidimais susijusių išlaidų, ir jiems nemokamai paskirstoma 30 % apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 10a straipsnį. Jeigu atliekant peržiūrą pagal 30 straipsnį nenusprendžiama kitaip, nemokamų apyvartinių taršos leidimų kitiems sektoriams ir jų pošakiams, išskyrus centralizuotą šilumos tiekimą, kiekis po 2026 m. vienodais kiekiais mažėja, kad 2030 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų lygis pasiektų nulį.

5. Ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos, susijusios su sektorių ir jų pošakių, kuriuose, kaip laikoma, yra anglies dioksido nutekėjimo rizika, nustatymu, kaip nurodyta šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, siekiant atlikti veiklos vertinimą 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas) taikant šio straipsnio 1 dalį, remiantis turimais trijų paskutinių kalendorinių metų duomenimis.

*10c straipsnis***Galimybė pereinamuoju laikotarpiu gauti nemokamų leidimų energetikos sektoriui modernizuoti**

1. Nukrypstant nuo 10a straipsnio 1–5 dalių, valstybės narės, kuriose 2013 m. BVP vienam gyventojui rinkos kainomis (eurais) buvo mažesnis kaip 60 % Sąjungos vidurkio, gali elektros energijos gamybos įrenginiams pereinamuoju laikotarpiu nemokamai suteikti apyvartinių taršos leidimų, kad būtų modernizuojamas, įvairinamas ir tvariai pertvarkomas energetikos sektorius. Remiamos investicijos turi derėti su perėjimu prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, taip pat Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos tikslais ir Paryžiaus susitarime nurodytais ilgalaikiais tikslais. Šioje dalyje nustatytos nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimas pasibaigia 2030 m. gruodžio 31 d.

2. Atitinkamos valstybės narės organizuoja projektų, kurių bendra investicijų suma viršija 12,5 mln. EUR, konkurencinio konkurso procesą, kuris vyktų 2021–2030 m. surengiant vieną ar daugiau etapų, kad būtų atrinktos investicijos, kurios bus finansuojamos nemokamai suteiktais apyvartiniais taršos leidimais. Šiame konkurencinio konkurso procese:

- a) laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo, lygių galimybių ir patikimo finansų valdymo principų;
- b) užtikrinta, kad būtų galima dalyvauti tik projektams, kuriais prisidedama prie naudojamo energijos rūšių derinio ir tiekimo šaltinių įvairinimo, būtinos restruktūrizacijos, infrastruktūros atnaujinimo ir modifikavimo aplinkos apsaugos požiūriu, švarių technologijų, pavyzdžiui, atsinaujinančiosios energijos technologijų arba energijos gamybos sektoriaus, pavyzdžiui, veiksmingo ir tvaraus centralizuoto šilumos tiekimo, ir perdavimo bei paskirstymo sektoriaus modernizavimo;
- c) nustatyti aiškūs, objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys atrankos kriterijai, pagal kuriuos nustatomas projektų eiliškumas siekiant užtikrinti, kad būtų atrinkti tik tokie projektai:

▼ **M9**

- i) kuriais, remiantis sąnaudų ir naudos analize, užtikrinama grynoji teigiama nauda emisijų mažinimo atžvilgiu ir kuriuos įgyvendinus bus užtikrintas didelis iš anksto nustatyto masto CO₂ kiekio sumažinimas atsižvelgiant į projekto dydį;
- ii) kurie yra pridėtiniai, kuriais aiškiai tenkinami keitimo bei modernizavimo poreikiai ir neskatinama energijos paklausa rinkoje;
- iii) kuriais užtikrinamas geriausias kainos ir kokybės santykis; ir
- iv) kuriais neprisidedama prie labai daug teršalų išmetančios elektros energijos gamybos finansinio gyvybingumo ir jis nėra didinamas, taip pat nedidinama priklausomybė nuo iškastinio kuro, kurį naudojant išmetama daug teršalų.

Nukrypstant nuo 10 straipsnio 1 dalies ir nedarant poveikio šio straipsnio 1 dalies paskutiniui sakiniui, atvejais, kai konkurencinio konkurso proceso metu atrinktos investicijos atšaukiamos arba kai nepasiekiami planuotų rezultatų, numatyti apyvartiniai taršos leidimai gali būti panaudoti kitoms investicijoms finansuoti ne anksčiau kaip po metų surengiant vienintelį papildomą konkurencinio konkurso proceso etapą.

Ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. valstybės narės, ketinančios pasinaudoti neprivaloma pereinamojo laikotarpio galimybe nemokamai skirti apyvartinių taršos leidimų energetikos sektoriaus modernizavimui, paskelbia išsamią nacionalinę programą, kurioje apibūdinamas konkurencinio konkurso procesas, įskaitant planuojamą etapų skaičių, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, ir atrankos kriterijai, kad visuomenė galėtų pateikti pastabų.

Jei nemokamai suteiktais apyvartiniais taršos leidimais numatytos remti ne mažesnės kaip 12,5 mln. EUR vertės investicijos ir jos nebuvo atrinktos šioje dalyje nurodyto konkurencinio konkurso proceso metu, valstybė narė atranka projektus remdamasi objektyviais ir skaidriais kriterijais. Šio atrankos proceso rezultatai skelbiami viešai, kad visuomenė galėtų pateikti pastabų. Tuo remdamasi atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. sudaro, paskelbia ir Komisijai pateikia investicijų sąrašą. Kai daugiau negu viena investicija vykdoma tame pačiame įrenginyje, jos vertinamos kaip visuma siekiant nustatyti, ar 12,5 mln. EUR vertės riba nėra viršyta, nebent tos investicijos yra atskirai techniniu ar finansiniu atžvilgiu gyvybingos.

3. Numatomų investicijų vertė turi būti bent jau lygi nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų rinkos vertei, atsižvelgiant į poreikį riboti tiesiogiai su tuo susijusį kainų augimą. Rinkos vertė – tai bendroje aukciono platformoje ankstesniais kalendoriniais metais parduotų apyvartinių taršos leidimų vidutinė kaina. Iki 70 % atitinkamų investicijos sąnaudų gali būti remiamos taikant nemokamai suteikiamus apyvartinius taršos leidimus su sąlyga, kad likusias sąnaudas finansuotų privatūs juridiniai asmenys.

4. Pereinamuoju laikotarpiu nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius atimamas iš apyvartinių taršos leidimų, kuriuos kitu atveju valstybė narė parduotų aukcione, skaičiaus. Bendras nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius neviršija 40 % apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kurį atitinkama valstybė narė gaus pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą 2021–2030 m. laikotarpiu, ir tas skaičius vienodais dydžiais paskirstomas kiekvieniems to laikotarpio metams.

▼ M9

5. Jei valstybė narė pagal 10d straipsnio 4 dalį naudoja apyvartinius taršos leidimus ir pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą Sąjungoje paskirstomus solidarumo ir ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių tikslais, ta valstybė narė gali, nukrypdamą nuo šio straipsnio 4 dalies, pereinamojo laikotarpio nemokamai suteikiamiems apyvartiniais taršos leidimams naudoti bendrą kiekį, kuris ne didesnis kaip 60 % apyvartinių taršos leidimų, gautų 2021–2030 m. laikotarpiu pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą, naudodama atitinkamą pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą paskirstytų apyvartinių taršos leidimų kiekį.

Visi iki 2020 m. pagal šį straipsnį nepaskirstyti apyvartiniai taršos leidimai gali būti paskirstyti 2021–2030 m. laikotarpiu 2 dalyje nurodyto konkurencinio konkurso proceso metu atrinktoms investicijoms, nebent atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d. informuotų Komisiją apie savo ketinimą neskirti dalies ar visų tokių apyvartinių taršos leidimų 2021–2030 m. laikotarpiui ir apie vietoj to 2020 m. aukcione numatomų parduoti apyvartinių taršos leidimų kiekį. Kai tokie apyvartiniai taršos leidimai yra paskirstomi 2021–2030 m. laikotarpiu, taikant šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytą 60 % ribą atsižvelgiama į atitinkamą kiekį.

6. Apyvartiniai taršos leidimai operatoriams (veiklos vykdytojams) paskirstomi šiems įrodžius, kad investicinis projektas, atrinktas pagal konkurencinio konkurso proceso taisykles, yra įgyvendintas. Jei dėl investicijos atsiranda papildomų elektros energijos gamybos pajėgumų, atitinkamas operatorius taip pat įrodo, kad jis arba kitas susijęs operatorius nutraukė daugiau teršalų išmetančių elektros energijos gamybos pajėgumų eksploatavimą atitinkamu mastu ne vėliau kaip pradėdant eksploatuoti papildomus pajėgumus.

7. Valstybės narės reikalauja, kad lengvatomis besinaudojantys elektros energijos gamintojai ir tinklo operatoriai kasmet ne vėliau kaip vasario 28 d. pateiktų atrinktų investicinių projektų įgyvendinimo ataskaitas, be kita ko, nurodytų nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų ir patirtų investicinių sąnaudų balansą bei remiamų investicijų rūšis. Valstybės narės paneša apie tai Komisijai, o Komisija šias ataskaitas skelbia viešai.

*10d straipsnis***Modernizavimo fondas**

1. 2021–2030 m. laikotarpiui įsteigiamas fondas, skirtas paramą gaunančių valstybių narių pasiūlytomis investicijoms, be kita ko, nedidelio masto investicinių projektų finansavimui, energetikos sistemų modernizavimui ir energijos vartojimo -efektyvumui gerinti valstybėse narėse, kurių BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2013 m. buvo mažesnis kaip 60 % Sąjungos vidurkio (toliau – modernizavimo fondas). Fondas finansuojamas iš pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione, kaip nurodyta 10 straipsnyje.

Remiamos investicijos turi derėti su šios direktyvos tikslais, taip pat su Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos tikslais ir Paryžiaus susitarime nurodytais ilgalaikiais tikslais. Parama iš modernizavimo fondo neteikiama elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriuose naudojamas kietasis iškastinis kuras, išskyrus veiksmingą ir

▼M9

tvarų centralizuotą šilumos tiekimą valstybėse narėse, kurių BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2013 m. buvo mažiau kaip 30 % Sąjungos vidurkio, su sąlyga, kad bent lygiavertės vertės apyvartinių taršos leidimų kiekis bus pagal 10c straipsnį panaudotas investicijoms, nesusijusioms su kietuoju iškastiniu kuru.

2. Bent 70 % modernizavimo fondo finansinių išteklių naudojama remti investicijoms į elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių ir tokios energijos vartojimą, energijos vartojimo efektyvumo gerinimą, išskyrus energijos vartojimo efektyvumą, susijusį su energijos gamyba iš kietojo iškastinio kuro, energijos kaupimą ir energetikos tinklų modernizavimą, įskaitant centralizuoto šilumos tiekimo vamzdynus, elektros perdavimo tinklus ir valstybių narių tarpusavio jungčių skaičiaus didinimą, taip pat remti teisingą perėjimo procesą nuo iškastinio kuro priklausomuose regionuose paramą gaunančiose valstybėse narėse, kad būtų remiamas darbuotojų perkėlimas į kitas darbo vietas, perkvalifikavimas ir įgūdžių tobulinimas, darbo paieškos iniciatyvos ir veiklą pradedančios įmonės, vedant dialogą su socialiniais partneriais. Reikalavimus taip pat atitinka investicijos į energijos vartojimo efektyvumą transporto, pastatų, žemės ūkio ir atliekų sektoriuose.

3. Už modernizavimo fondo veikimą atsako paramą gaunančios valstybės narės. EIB užtikrina, kad apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcione laikantis 10 straipsnio 4 dalyje nustatytų principų ir tvarkos, ir atsako už pajamų valdymą. EIB perduoda šias pajamas valstybėms narėms Komisijai priėmus sprendimą dėl išmokėjimo, kai šis investicijoms skirtas išmokėjimas atitinka šio straipsnio 2 dalį arba tuo atveju, kai investicijos nepatenka į šio straipsnio 2 dalyje išvardytas sritis, jis atitinka Investicijų komiteto rekomendacijas. Komisija savo sprendimą priima laiku. Pajamos valstybėms narėms paskirstomos pagal IIb priede nustatytas dalis, laikantis šio straipsnio 6–12 dalių.

4. Bet kuri atitinkama valstybė narė gali panaudoti visą nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų, suteiktų pagal 10c straipsnio 4 dalį kiekį arba to leidimo dalį ir apyvartinių taršos leidimų, paskirstytų solidarumo, ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių Sąjungoje tikslais pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą, kiekį arba to kiekio dalį pagal 10d straipsnį siekiant remti Modernizavimo fondo finansuojamas investicijas, taip didinant tai valstybei narei paskirstomus išteklius. Ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d. atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie atitinkamus apyvartinių taršos leidimų kiekius, kurie bus naudojami pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą, 10c straipsnį ir 10d straipsnį.

5. Įsteigiamas modernizavimo fondo investicijų komitetas. Investicijų komitetą sudaro po vieną atstovą iš kiekvienos paramą gaunančios valstybės narės, Komisijos bei EIB ir trys atstovai, kuriuos penkerių metų kadencijai išrenka kitos valstybės narės. Jam pirmininkauja Komisijos atstovas. Investicijų komiteto posėdžiuose stebėtojo teisėmis gali dalyvauti po vieną atstovą iš kiekvienos valstybės narės, kuris nėra komiteto narys.

▼M9

Investicijų komitetas veikia skaidriai. Investicijų komiteto sudėtis, jo narių gyvenimo aprašymai ir interesų deklaracijos skelbiami viešai ir prireikus atnaujinami.

6. Prieš priimdama sprendimą dėl investicijų finansavimo savo modernizavimo fondo dalies lėšomis, paramą gaunanti valstybė narė pateikia investicijų projektą investicijų komitetui ir EIB. Kai EIB patvirtina, kad tos investicijos patenka į 2 dalyje išvardytas sritis, valstybė narė gali finansuoti investicijų projektą savo dalies lėšomis.

Jei siūloma modernizavimo fondo lėšomis finansuoti investicija į energetikos sistemų modernizavimą nepatenka į 2 dalyje išvardytas sritis, investicijų komitetas įvertina tokios investicijos techninį ir finansinį gyvybingumą, įskaitant galimą išmetamo teršalų kiekio sumažinimą naudojantis tokiomis investicijomis, ir parengia rekomendaciją dėl investicijų finansavimo modernizavimo fondo lėšomis. Investicijų komitetas užtikrina, kad kiekviena investicija į centralizuotą šilumos tiekimą būtų pasiektas esminis energijos vartojimo efektyvumo pagerinimas ir išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimas. Toje rekomendacijoje gali būti pateikta pasiūlymų dėl tinkamų finansavimo priemonių. Iki 70 % susijusių investicijos, kuri nepatenka į 2 dalyje išvardytas sritis, sąnaudų gali būti remiamos modernizavimo fondo ištekliais su sąlyga, kad likusias sąnaudas finansuotų privatūs juridiniai asmenys.

7. Investicijų komitetas stengiasi savo rekomendacijas priimti bendru sutarimu. Jei investicijų komitetas negali bendru sutarimu priimti sprendimo per pirmininko nustatytą terminą, jis sprendimą priima paprasta balsų dauguma.

Jei EIB atstovas nepatvirtina investicijos finansavimo, rekomendacija priimama tik tuo atveju, jei už tos investicijos finansavimą balsuoja du trečdaliai visų narių sudaranti dauguma. Valstybės narės, kuriose turi būti įgyvendinama investicija, atstovas ir EIB atstovas neturi teisės dalyvauti tokiaame balsavime. Ši pastraipa netaikoma nacionalinio skatinamojo finansavimo banko teikiamomis paskolomis arba dotacijomis finansuojamiems nedidelio masto projektams, kurie padeda įgyvendinti nacionalinę programą, kuria siekiama konkrečių tikslų, atitinkančių Modernizavimo fondo tikslus, su sąlyga, kad pagal tą programą panaudojama ne daugiau kaip 10 % tos valstybės narės dalies, nustatytos IIb priede.

8. Visus aktus ar rekomendacijas pagal 6 ir 7 dalis EIB arba investicijų komitetas priima laiku, juose nurodomos priežastys, kuriais jie grindžiami. Tokie aktai ir rekomendacijos skelbiami viešai.

9. Paramą gaunančios valstybės narės yra atsakingos už tolesnę veiklą, susijusią su atrinktų projektų įgyvendinimu.

10. Paramą gaunančios valstybės narės kasmet Komisijai pateikia modernizavimo fondo lėšomis finansuotų investicijų ataskaitą. Ataskaita skelbiama viešai ir joje pateikiama:

a) informacija apie investicijas, finansuotas kiekvienoje paramą gaunančioje valstybėje narėje;

▼ **M9**

b) energijos vartojimo efektyvumo arba energetikos sistemos modernizavimo naudojant investiciją gautos pridėtinės vertės įvertinimas.

11. Investicijų komitetas kasmet Komisijai pateikia investicijų vertinimo patirties ataskaitą. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d., atsižvelgdama į investicijų komiteto išvadas, Komisija peržiūri 2 dalyje nurodytas projektų sritis ir pagrindą, kuriuo remdamasis investicijų komitetas grindžia savo rekomendacijas.

12. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamių modernizavimo fondo veikimo taisyklių. Šie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M4***11 straipsnis***Nacionalinės įgyvendinimo priemonės**

1. Iki 2011 m. rugsėjo 30 d. kiekviena valstybė narė paskelbia ir pateikia Komisijai jos teritorijoje esančių įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, sąrašą ir kiekvienam jos teritorijoje esančiam įrenginiui nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, apskaičiuotą pagal 10a straipsnio 1 dalyje ir 10c straipsnyje nurodytas taisykles.

▼ **M9**

Įrenginių, kuriems ši direktyva bus taikoma penkerius metus nuo 2021 m. sausio 1 d., sąrašas pateikiamas ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d., ir po to kas kiekvieną penkerių metų laikotarpį teikiami sąrašai vėlesniems penkerių metų laikotarpiams. Kiekviename sąraše pateikiama ankstesnių penkerių kalendorinių metų prieš pateikiant sąrašą informacija apie gamybos veiklą, šilumos ir dujų perdavimą, elektros energijos gamybą ir išmetamųjų teršalų kiekį įrenginio technologinio proceso dalies lygmeniu. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami tik tiems įrenginiams, apie kuriuos pateikta ši informacija.

▼ **M4**

2. Ne vėliau kaip kiekvienų metų vasario 28 d. kompetentingos institucijos išduoda tais metais paskirstytinus apyvartinius taršos leidimus, kurių skaičius nustatomas pagal 10, 10a ir 10c straipsnius.

3. Valstybės narės pagal 2 dalį negali išduoti nemokamų apyvartinių taršos leidimų tiems įrenginiams, kuriuos Komisija atsisakė įrašyti į 1 dalyje nurodytą sąrašą.

▼ **M2**

IV SKYRIUS

AVIACIJAI IR STACIONARIEMS ĮRENGINIAMS TAIKOMOS NUOSTATOS▼ **M4***11a straipsnis***Projektų veiklos PTMV ir TMV naudojimas ► **M9** ES ATLPS ◄, kol įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos**

1. Nedarant poveikio 28 straipsnio 3 ir 4 dalių taikymui, taikomos šio straipsnio 2–7 dalys.

2. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai jie gali paprašyti

▼ **M4**

kompetentingos institucijos, kad PTMV ir TMV, suteikti už emisijų mažinimą iki 2012 m., pagal projektų tipus, kuriuos 2008–2012 m. pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ buvo galima naudoti, būtų iškeisti į apyvartinių taršos leidimus, kurie galios nuo 2013 m.

Gavusi prašymą, iki 2015 m. kovo 31 d. kompetentinga institucija atlieka tokį iškeitimą.

3. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai kompetentingos institucijos leidžia jiems iki 2013 m. užregistruotų projektų PTMV ir TMV, suteiktus už emisijų mažinimą nuo 2013 m., iškeisti į apyvartinius taršos leidimus, kurie galios nuo 2013 m.

Pirma pastraipa taikoma visiems projektų PTMV ir TMV tipams, kuriuos 2008–2012 m. pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ buvo galima naudoti.

4. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m. laikotarpiu, arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai kompetentingos institucijos leidžia jiems PTMV, suteiktus už emisijų mažinimą nuo 2013 m., iškeisti į apyvartinius taršos leidimus, gautus pagal naujus projektus, pradėtus įgyvendinti MIS nuo 2013 m.

PTMV, susijusiems su visais projektų tipais, kuriuos 2008–2012 m. pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ buvo galima naudoti, pirmą pastraipą taikoma iki 2020 m. arba kol tos šalys ratifikuos reikiamą susitarimą su ►**M9** Sąjunga ◄, žiūrint kas įvyks anksčiau.

5. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, ir jei derybos dėl tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos nebaigiamos iki 2009 m. gruodžio 31 d., tai už projektus arba kitą išmetamųjų teršalų mažinimo veiklą gauti kreditai gali būti naudojami ►**M9** ES ATLPS ◄ remiantis su trečiosiomis šalimis sudarytais susitarimais, kuriuose apibrėžtas jų naudojimas. Pagal šiuos susitarimus operatoriai gali naudoti už projektų veiklą šiose trečiosiose šalyse gautus kreditus savo įsipareigojimams pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ vykdyti.

6. 5 dalyje nurodytuose susitarimuose numatoma ►**M9** ES ATLPS ◄ naudoti kreditus, susijusius su projektų tipais, kuriuos 2008–2012 m. pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ buvo galima naudoti, įskaitant atsinaujančią energiją naudojančiomis arba tausiomis technologijomis, kurios skatina technologijų perdavimą ir tvarų vystymąsi. Šiuose susitarimuose taip pat gali būti numatyta naudoti kreditus pagal projektus, kurių plane numatytas bazinis emisijų kiekis yra mažesnis už emisijas, kurioms pagal 10a straipsnyje numatytas priemonės išduodami nemokami leidimai, arba mažesnis už ►**M9** Sąjungos ◄ teisės aktuose nustatytą emisijų normą.

▼ **M4**

7. Kai bus sudarytas tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos, nuo 2013 m. sausio 1 d. ► **M9** ES ATLPS ◄ galės būti naudojami tik projektų kreditai iš tą susitarimą ratifikavusių trečiųjų šalių.

▼ **M9**

▼ **M1***11b straipsnis***Projektų veikla**

1. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad projekto veiklos, kurios imamasi Stojimo sutartį su Sąjunga pasirašiusiose šalyse, baziniai lygiai, kaip apibrėžta vėlesniuose pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtuose sprendimuose, visiškai atitiktų *acquis communautaire*, įskaitant laikinas leidžiančias nukrypti nuostatas, išdėstytas toje Stojimo sutartyje.

▼ **M4**

► **M9** Sąjunga ◄ ir jos valstybės narės leidžia vykdyti projekto veiklą tik jei visų projekto dalyvių būstinė yra šalyje, pasirašiusioje tarptautinį susitarimą dėl tokių projektų, arba šalyje, ar federalinei valdžiai atskaitingame arba regioniniame administraciniame vienetė, susijusiame su ► **M9** ES ATLPS ◄ pagal 25 straipsnį.

▼ **M1**

2. Išskyrus 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus, valstybės narės, kuriose vykdoma projekto veikla, užtikrina, kad TEMV ar PTEMV nebūtų išduodami už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ► **M2** vykdant veiklos rūšis, kurioms ◄ taikoma ši direktyva, sumažinimą ar apribojimą.

3. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria tiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei to įrenginio veiklos vykdytojas panaikina tokį pat apyvartinių taršos leidimų skaičių.

4. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria netiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei iš valstybės narės, kuri yra TEMV ar PTEMV kilmės šalis, nacionalinio registro yra panaikinamas toks pat apyvartinių taršos leidimų skaičius.

5. Valstybė narė, kuri leidžia privatiems ar valstybės subjektams dalyvauti projektų veikloje, išlieka atsakinga už pagal JTBKKK ir Kioto protokolą prisiimtų įsipareigojimų vykdymą ir užtikrina, kad toks dalyvavimas atitiktų pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtas atitinkamas gaires, sąlygas ir procedūras.

6. Valstybės narės, tvirtindamos elektros gamybos naudojant hidroenergią projektų veiklą, kai gamybos pajėgumai viršija 20 MW, užtikrina, kad vykdant tokią projektų veiklą bus laikomasi atitinkamų tarptautinių kriterijų ir gairių, įskaitant nurodytąsias Pasaulinės užtvankų komisijos 2000 m. lapkričio mėn. ataskaitoje „Užtvankos ir plėtra – Nauja sprendimų priėmimo sistema“.

▼ **M9**

▼B*12 straipsnis***Leidimų perleidimas, atsisakymas ir panaikinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad leidimus būtų galima perleisti:

- a) ►**M9** Sąjungoje ◀ iš vieno asmens — kitiems;
- b) tarp ►**M9** Sąjungos ◀ asmenų ir trečiųjų šalių asmenų, jeigu tie leidimai yra pripažinti 25 straipsnyje nurodyta tvarka, taikant tik tuos apribojimus, kurie išvardyti šioje direktyvoje arba kurie priimti pagal ją.

▼M4

1a. Komisija iki 2010 m. gruodžio 31 d. išnagrinėja, ar apyvartinių taršos leidimų rinka pakankamai apsaugota nuo prekybos, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ar nuo manipuliavimo rinka ir, jei reikia, pateikia pasiūlymų dėl tokios apsaugos užtikrinimo. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) ⁽¹⁾ atitinkamos nuostatos su tam tikrais pakeitimais turi būti taikomos prekybai žalia-vomis.

▼B

2. Valstybės narės užtikrina, kad kitos valstybės narės kompeten-tingos institucijos išduoti leidimai būtų pripažįstami, jeigu reikėtų nusta-tyti ►**M2** ar orlaivio naudotojas vykdo įsipareigojimus pagal 2a dalį arba ◀, ar operatorius vykdo šio straipsnio 3 dalyje nustatytus įsiparei-gojimus.

▼M2

2a. Administruojančios valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas orlaivio naudotojas iki kiekvienų metų balandžio 30 d. atsisakytų leidimų, kurių skaičius atitinka bendrą ankstesnių kalendorinių metų emisijų vykdant I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, kurią vykdant jis buvo orlaivio naudotojas, kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnio nuostatas. Valstybės narės užtikrina, kad leidimai, kurių atsisakoma pagal šios dalies nuostatas vėliau būtų panaikinti.

▼M8

3. Laikotarpiu iki 2020 m. gruodžio 31 d. valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. kiekvieno įrenginio operatorius atsisakytų tokio leidimų, išskyrus pagal II skyrių išduotus leidimus, skaičiaus, kuris atitiktų bendrą per ankstesnius kalendorinius metus iš to įrenginio išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį, ir kad tie leidimai vėliau būtų panaikinti. Laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2021 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. kiekvieno įrenginio operatorius atsisakytų tokio leidimų skaičiaus, kuris atitiktų bendrą per ankstesnius kalendori-nius metus iš to įrenginio išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį, ir kad tie leidimai vėliau būtų panaikinti, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus.

3-a. Jeigu būtina ir tiek laiko, kiek būtina siekiant apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, orlaivių naudotojams ir kitiems veiklos vykdytojams ES ATLPS sistemoje draudžiama naudoti leidimus,

⁽¹⁾ OL L 96, 2003 4 12, p. 16.

▼ M8

kuriuos išdavė valstybė narė, dėl kurios esama baigiančių galioti įsipareigojimų orlaivių naudotojų ir kitų veiklos vykdytojų atžvilgiu. Į 19 straipsnyje nurodytą teisės aktą įtraukiamos priemonės, būtinos šioje dalyje nurodytais atvejais.

▼ M4

3a. Pareiga išduoti apyvartinį taršos leidimą netaikoma emisijoms, kurios, kaip patvirtinta, surenkamos ir nugabenamos nuolatiniam saugojimui į saugyklą, turinčią galiojantį pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo išduotą leidimą ⁽¹⁾.

▼ B

4. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta, jog leidimai būtų panaikinti bet kada, jeigu to prašo jų turėtojas. ► **M9** Jeigu elektros energijos gamybos pajėgumų eksploatavimas valstybių narių teritorijoje nutraukiamas dėl papildomų nacionalinių priemonių, valstybės narės gali panaikinti apyvartinius taršos leidimus iš bendro jų aukcione parduotinių leidimų kiekio, nurodyto 10 straipsnio 2 dalyje, neviršijant kiekio, atitinkančio vidutinį patikrinto atitinkamų įrenginių per penkerius metus iki eksploatavimo nutraukimo išmestą teršalų kiekį. Atitinkama valstybė narė informuoja Komisiją apie tokį numatomą panaikinimą pagal deleguotuosius aktus, priimtus pagal 10 straipsnio 4 dalį. ◀

▼ M4

5. 1 ir 2 dalys taikomos nedarant poveikio 10c straipsnio taikymui.

▼ M9*13 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų galiojimas**

Nuo 2013 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai galioja neribotą laiką. Nuo 2021 m. sausio 1 d. išduotuose apyvartiniuose taršos leidimuose nurodoma, kuriuo dešimties metų laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. jie buvo išduoti, ir jie galioja nuo pirmųjų to laikotarpio metų.

▼ M4*14 straipsnis***Emisijos stebėjimas ir ataskaitų apie ją teikimas****▼ M9**

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamios tvarkos, skirtos išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenai ir ataskaitų apie jas teikimui ir pririnkus veiklos duomenų, susijusių su I priede išvardytų rūšių veikla, skirtų tonų vienam kilometrui duomenų stebėsenai ir ataskaitų apie jas teikimui siekiant taikyti 3e arba 3f straipsnius; ši tvarka grindžiama IV priede išdėstytais stebėsenos ir ataskaitų teikimo principais ir šio straipsnio 2 dalyje išdėstytais reikalavimais. Tuose įgyvendinimo aktuose šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos ir ataskaitų apie ją teikimo reikalavimuose taip pat nurodomos kiekvienų tų dujų indėlio į visuotinį atšilimą specifikacijos.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

⁽¹⁾ OL L 140, 5.6.2009, p. 114

▼ **M4**

2. 1 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ atsižvelgiama į tiksliausius bei naujausius turimus mokslinius duomenis, ypač TKKK duomenis, be to, operatoriams gali būti nustatyti reikalavimai teikti ataskaitas apie emisijas, siejamas su prekių gamyba daug energijos suvartojančiose pramonės šakose, kurioms tenka konkuruoti tarptautiniu lygiu. Tuose ► **M9** teisės aktuose ◀ gali taip pat būti reikalavimai atlikti nepriklausomą šios informacijos patikrinimą.

Į šiuos reikalavimus gali būti įtrauktas reikalavimas teikti ataskaitas apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas gaminant elektros energiją, kurioms taikoma ► **M9** ES ATLPS ◀ ir kurios susijusios su tokių prekių gamyba.

3. Valstybės narės užtikrina, kad pasibaigus kalendoriniams metams kiekvienas įrenginio arba orlaivio naudotojas 1 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ nustatyta tvarka vykdytų stebėseną ir kompetentingai institucijai pateiktų ataskaitą apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją per tuos metus iš įrenginio.

4. 1 dalyje nurodyti ► **M9** teisės aktai ◀ gali apimti automatizuotų sistemų naudojimo ir keitimosi duomenimis formatų reikalavimus, siekiant suderinti pranešimus apie stebėjimo planą, taip pat emisijos ir tikrinimo veiklos tarp operatoriaus, tikrintojų ir atsakingų institucijų metinės ataskaitos reikalavimus.

▼ **M2***15 straipsnis*▼ **M4****Tikrinimas ir akreditavimas**▼ **M2**

Valstybės narės užtikrina, kad operatorių ir orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiamos ataskaitos būtų tikrinamos taikant V priede nustatytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, ir kad kompetentingai institucijai apie tai būtų pranešta.

Valstybės narės užtikrina, kad operatorius ar orlaivio naudotojas, kurių ataskaita dėl per praėjusius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų iki kiekvienų metų kovo 31 d. nebuvo patikrinta ir pripažinta atitinkančia reikalavimus pagal V priede išvardytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, negalėtų perleisti kitų leidimų tol, kol to operatoriaus ar orlaivio naudotojo ataskaita nebus pripažinta atitinkančia nustatytus reikalavimus.

▼ **M9**

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų tikrinimo remiantis V priede nustatytais principais ir dėl tikrintojų akreditavimo ir priežiūros. Komisija taip pat gali priimti įgyvendinimo aktus dėl orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateiktų ataskaitų ir pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų paraiškų tikrinimo, įskaitant tikrinimo procedūras, kurias turi taikyti tikrintojai. Juose atitinkamai nustatomos akreditavimo institucijų akreditavimo, jų akreditacijos panaikinimo, abipusio pripažinimo ir jų tarpusavio vertinimo sąlygos.

▼ **M9**

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M4***15a straipsnis***Keitimasis informacija ir profesinė paslaptis**

Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad visi sprendimai ir ataskaitos, susiję su apyvartinių taršos leidimų kiekiu ir jų paskirstymu bei emisijų stebėseną, informavimu ir tikrinimu, bus nedelsiant skelbiami tokiu būdu, kad visiems vienodomis sąlygomis būtų užtikrinama prieiga.

Informacija, sudaranti profesinę paslaptį, negali būti atskleista jokiam kitam asmeniui arba valdžios institucijai, išskyrus atvejus, numatytus taikomuose įstatymuose, taisyklėse ar administracinėse nuostatose.

▼ **B***16 straipsnis***Nuobaudos**

1. Valstybės narės nustato nuobaudų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus taisykles ir imasi visų priemonių užtikrinti, kad tos taisyklės būtų taikomos. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės ► **M2** — apie šias nuostatas praneša Komisijai ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius tų nuostatų pakeitimus.

▼ **M2**

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paskelbti operatorių ir orlaivių naudotojų, kurie pažeidė reikalavimus pagal šią direktyvą atsisakyti pakankamo skaičiaus leidimų, pavadinimai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas operatorius ar orlaivio naudotojas, kuris iki kiekvienų metų balandžio 30 d. neatsisako pakankamo skaičiaus leidimų, kurie atitiktų jo per ankstesnius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, būtų laikomas turinčiu mokėti baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Nustatoma, kad bauda už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją – 100 EUR už kiekvieną anglies dioksido ekvivalentą, už kurį operatorius ar orlaivio naudotojas neatsisakė leidimų. Sumokėjęs baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, operatorius ar orlaivio naudotojas neatleidžiamas nuo įsipareigojimo atsisakyti leidimų skaičiaus, atitinkančio tą perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, kuri susidarytų, jeigu būtų atsisakoma kitų kalendorinių metų leidimų.

▼ **M4**

4. Už perteklinę emisiją skiriama bauda, susijusi su apyvartiniais taršos leidimais, išduotais nuo 2013 m. sausio 1 d., didinama pagal Europos vartotojų kainų indeksą.

▼ **M2**

5. Jei orlaivio naudotojas nevykdo šios direktyvos reikalavimų ir jei kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis nepavyksta užtikrinti, kad jų būtų laikomasi, ji administruojanti valstybė narė gali prašyti Komisijos priimti sprendimą dėl draudimo vykdyti veiklą nustatymo atitinkamam orlaivio naudotojui.

6. Pagal 5 dalį pateikiamame administruojančios valstybės narės prašyme nurodomi:

▼ **M2**

- a) įrodymai, kad orlaivio naudotojas neįvykdė savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą;
- b) išsami informacija apie tos valstybės narės taikytus veiksmus, kad būtų vykdoma direktyva;
- c) draudimo vykdyti veiklą ► **M9** Sąjungos ◄ lygiu nustatymo pagrindimas; ir
- d) rekomendacija dėl draudimo vykdyti veiklą ► **M9** Sąjungos ◄ lygiu taikymo srities ir reikalavimai, kurie turėtų būti taikomi.

7. Prašymus, pavyzdžiui, nurodymus 5 dalyje, pateikus Komisijai, ji informuoja kitas valstybes nares per jų atstovus 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame komitete, laikantis komiteto darbo tvarkos taisyklių.

8. Prieš priimant sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, kai tikslinga ir įmanoma, konsultuojamasi su institucijomis, atsakingomis už teisės aktais nustatytą atitinkamo orlaivio naudotojo priežiūrą. Kai įmanoma, konsultacijas kartu vykdo Komisija ir valstybės narės.

9. Kai Komisija svarsto, ar priimti sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, ji pateikia atitinkamam orlaivio naudotojui esminius faktus ir motyvus, kuriais grindžiamas toks sprendimas. Atitinkamam orlaivio naudotojui suteikiama galimybė per 10 dienų nuo informacijos pateikimo raštu pateikti pastabas Komisijai.

10. Remiantis valstybės narės prašymu, Komisija ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◄ gali priimti sprendimą atitinkamam orlaivio naudotojui nustatyti draudimą vykdyti veiklą.

11. Kiekviena valstybė narė savo teritorijoje vykdo visus sprendimus, priimtus pagal 10 dalį. Ji informuoja Komisiją apie visas priemones, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti tokius sprendimus.

▼ **M9**

12. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose išdėstomos išsamios šiame straipsnyje nurodytų procedūrų taikymo taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M1***17 straipsnis***Prieiga prie informacijos**

„Su apyvartinių taršos leidimų skyrimu susiję sprendimai, informacija apie projektų veiklą, kurioje valstybė narė dalyvauja arba leidžia dalyvauti privatiems ar valstybės subjektams, ir pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą privalomos emisijos ataskaitos, kurias turi kompetentinga institucija, turi būti prieinamos visuomenei pagal Direktyvą 2003/4/EB.

▼B*18 straipsnis***Kompetentinga institucija**

Valstybės narės imasi atitinkamų administracinių priemonių, įskaitant atitinkamos kompetentingos institucijos arba institucijų paskyrimą, kad būtų įgyvendinamos šios direktyvos taisyklės. Jeigu paskiriama daugiau nei viena kompetentinga institucija, pagal šią direktyvą tų institucijų atliekamas darbas turi būti derinamas.

▼M1

Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad būtų koordinuojama veikla, kurią vykdo jų paskirtasis koordinavimo centras projekto veiklai tvirtinti pagal Kioto protokolo 6 straipsnio 1 dalies a punktą ir jų paskirta nacionalinė valdžios institucija Kioto protokolo 12 straipsniui įgyvendinti, kurie yra atitinkamai paskirti vadovaujantis pagal JTBBKKK arba Kioto protokolą vėliau priimtais sprendimais.

▼M2*18a straipsnis***Administruojanti valstybė narė**

1. Administruojanti valstybė narė orlaivio naudotojo atžvilgiu yra ši:

- a) jei orlaivio naudotojas turi galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti, išduotą valstybės narės pagal 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2407/92 dėl oro vežėjų licencijavimo⁽¹⁾ nuostatas, – valstybė narė, tam orlaivio naudotojui išdavusi licenciją oro susisiekimui vykdyti; ir
- b) visais kitais atvejais – valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdant skrydžius baziniais metais, dalis.

2. Jei pirmaisiais dvejais kurio nors 3c straipsnyje nurodyto laikotarpio metais jokios aviacijos emisijos, išmestos orlaivio naudotojui, kuriam taikomas šio straipsnio 1 dalies b punktas, vykdant skrydžius, nėra priskiriamos jį administruojančiai valstybei narei, orlaivio naudotojas kitam laikotarpiui perduodamas kitai administruojančiai valstybei narei. Naujoji administruojanti valstybė narė yra valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdant skrydžius ankstesnio laikotarpio pirmaisiais dvejais metais, dalis.

3. Remdamasi geriausia turima informacija, Komisija:

- a) iki 2009 m. vasario 1 d. paskelbia orlaivių naudotojų, kurie 2006 m. sausio 1 d. arba vėliau vykdė I priede nurodytą aviacijos veiklą, sąrašą, nurodydama kiekvieno orlaivio naudotojo administruojančią valstybę narę pagal 1 dalį; ir

⁽¹⁾ OL L 240, 1992 8 24, p. 1.

▼ **M2**

b) iki kiekvienų paskesnių metų vasario 1 d. atnaušina sąrašą, įtraukdama į jį orlaivių naudotojus, kurie vėliau vykdė I priede nurodytą aviacijos veiklą.

4. Komisija gali ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◀ parengti gaires, kuriomis vadovaudamosi valstybės narės pagal šią direktyvą administruotų orlaivių naudotojus.

5. 1 dalyje „baziniai metai“ veiklą ► **M9** Sąjungoje ◀ po 2006 m. sausio 1 d. pradėjusio orlaivio naudotojo atžvilgiu – tai pirmieji kalendoriniai veiklos metai, visais kitais atvejais – 2006 m. sausio 1 d. prasidėję kalendoriniai metai.

*18b straipsnis***Eurokontrolės teikiama pagalba**

Siekdama įgyvendinti įsipareigojimus pagal 3c straipsnio 4 dalį ir 18a straipsnį, Komisija gali kreiptis pagalbos į Eurokontrolę arba kitą atitinkamą organizaciją ir, siekdama šio tikslo, gali sudaryti su tomis organizacijomis tinkamus susitarimus.

▼ **B***19 straipsnis***Registrai**▼ **M4**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai laikomi ► **M9** Sąjungos ◀ registre, skirtame vykdyti veiksmus, susijusius su valstybėse narėse sukurtų įrašų tvarkymu ir apyvartinių taršos leidimų paskyrimu, atsisakymu arba panaikinimu pagal Komisijos ► **M9** teisės aktus ◀, nurodytus 3 dalyje.

Kiekviena valstybė narė turi turėti galimybę atlikti veiksmus, kuriems suteikti leidimai pagal JT BKKK arba Kioto protokolą.

▼ **B**

2. Leidimų turėtoju gali būti kiekvienas asmuo. Registras yra prieinamas visuomenei ir turi skirtingas sąskaitas, kuriose registruojami kiekvieno asmens turimi leidimai, kurie jam buvo išduoti arba perleisti ar kuriuos jis perleido.

▼ **M9**

3. Komisija pagal 23 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos nustatant visus reikiamus su Sąjungos registru susijusius reikalavimus 2013 m. sausio 1 d. prasidedančiam prekybos laikotarpiui ir vėlesniems laikotarpiams patvirtinant standartizuotas elektronines duomenų bazes, kuriose būtų pateikiami bendri duomenų elementai, pagal kuriuos, kai taikoma būtų galima atsekti apyvartinių taršos leidimų išdavimą, turėjimą, perleidimą ir panaikinimą, ir kad būtų tinkamai užtikrinta prieiga visuomenei ir konfidencialumas. Į tuos deleguotuosius aktus taip pat įtraukiamos nuostatos siekiant įgyvendinti taisykles dėl apyvartinių taršos leidimų abipusio pripažinimo susitarimuose dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų susiejimo.

▼ **M4**

4. 3 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ dėl standartizuotos ir saugios registrų sistemos nustatomos tinkamos sąlygos, kad ► **M9** Sąjungos ◀ registre būtų atliekami sandoriai ir kitos operacijos,

▼ **M4**

reikalingos 25 straipsnio 1b dalyje minimiems susitarimams įgyvendinti. Tuose ►**M9** teisės aktuose ◀ taip pat reglamentuojami pasikeitimo ir incidentų valdymo ►**M9** Sąjungos ◀ registre veiksmai, susiję su šio straipsnio 1 dalimi. Juose nustatomos tinkamos sąlygos, kad ►**M9** Sąjungos ◀ registre būtų užtikrinama, jog valstybės narės galėtų imtis iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti veiksmingumą, gerinti administracinių išlaidų valdymą ir kokybės kontrolės priemonės.

▼ **B***20 straipsnis***Vyriausias administratorius**

1. Komisija skiria vyriausią administratorių, kad jis vestų atskirą sandorių žurnalą, kuriame būtų registruojami išduoti, perleisti ir panaikinti leidimai.
2. Vyriausias administratorius automatiškai tikrina kiekvieną sandorį registruose atskiro sandorių žurnalo įrašais, siekdamas užtikrinti, kad išduodant, perleidžiant ir panaikinant leidimus nebūtų daromi pažeidimai.
3. Jeigu automatinio patikrinimo nustatomi pažeidimai, vyriausias administratorius apie tai informuoja atitinkamą valstybę narę arba valstybes nares, kurios neregistruoja atitinkamų sandorių arba jokių kitų su tais leidimais susijusių sandorių tol, kol nebus pašalinti pažeidimai.

*21 straipsnis***Valstybių narių ataskaitos**

1. Kiekvienais metais valstybės narės įteikia Komisijai šios direktyvos taikymo ataskaitą. ►**M4** Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama apyvartinių taršos leidimų skyrimo tvarkai, registrų veikimui, stebėsenos ir ataskaitų teikimo įgyvendinimo priemonių taikymui, tikrinimui bei akreditavimui ir su direktyvos laikymusi susijusiems klausimams bei, jei taikytina, leidimų apmokestinimo tvarkai. ◀ Pirmą ataskaitą Komisijai įteikiama iki 2005 m. birželio 30 d. ►**M9** Ataskaita rengiama remiantis klausimynu arba gairėmis; juos Komisija patvirtina priimdama įgyvendinimo aktus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. ◀ Klausimynas arba gairės valstybei narei nusiunčiami iki pirmos ataskaitos pateikimo dienos likus bent šešioms mėnesiams.
2. Komisija, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ataskaitas, per tris mėnesius nuo ataskaitų gavimo iš valstybių narių dienos parengia šios direktyvos taikymo ataskaitą.

▼ **M4**

3. Komisija sudaro sąlygas valstybių narių kompetentingoms institucijoms keistis informacija apie pokyčius, susijusius su leidimų skyrimu, TMV ir PTMV naudojimu ►**M9** ES ATLPS ◀, registrų veikimu, stebėseną, ataskaitų teikimu, tikrinimu, akreditavimu, informacinėmis technologijomis ir šios direktyvos laikymusi.

▼ **M9**

4. Kas trejus metus 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje ypatingas dėmesys taip pat skiriamas lygiavertėms priemonėms, patvirtintoms dėl mažų įrenginių, kuriems ES ATLPS netaikoma. Lygiavertė priemonių, patvirtintų dėl mažų įrenginių, klausimas taip pat svarstomas vykdant keitimąsi informacija, kaip nurodyta 3 dalyje.

▼ **M1***21a straipsnis***Gebėjimų kūrimo veiklos rėmimas**

Pagal Jungtinių Tautų bendrąją konvenciją dėl klimato kaitos, Kioto protokolą ir visus vėlesnius jų įgyvendinimui priimtus sprendimus Komisija ir valstybės narės siekia remti gebėjimų kūrimo veiklą besivystančiose šalyse ir pereinamojo laikotarpio ekonomikos šalyse, siekiant padėti joms visiškai pasinaudoti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmais, kartu papildant jų tvarios plėtros strategijas, bei palengvinti subjektų įsitraukimą į bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmo projektų rengimą ir įgyvendinimą.

▼ **M9***22 straipsnis***Priedų pakeitimai**

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad atitinkamais atvejais būtų iš dalies pakeisti šios direktyvos priedai, išskyrus I, IIa ir IIb priedus, atsižvelgiant į 21 straipsnyje nurodytas ataskaitas ir šios direktyvos taikymo patirtį. IV ir V priedai gali būti iš dalies keičiami siekiant pagerinti išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų apie jas teikimą ir tikrinimą.

*22a straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda Klimato kaitos komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 525/2013 ⁽¹⁾ 26 straipsnį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁾.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

⁽¹⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 280/2004/EB (OL L 165, 2013 6 18, p. 13).

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

▼ **M9***23 straipsnis***Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. Įgaliojimai priimti 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1 ir 8 dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2018 m. balandžio 8 d.

3. Europos Parlamentas ar Taryba gali bet kada atšaukti 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1 ir 8 dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁾ nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1 ir 8 dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per 2 mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareikia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

▼ **M4***24 straipsnis***Vienašališko papildomų veiklų ir dujų įtraukimo procedūros**▼ **M9**

1. Nuo 2008 m. valstybės narės apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pagal šią direktyvą gali taikyti I priede nenurodytai veiklai ir šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, atsižvelgdamos į visus atitinkamus kriterijus, ypač poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą ir numatytos stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos patikimumą, jei tokios veiklos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimui pritaria Komisija, pagal deleguotuosius aktus, kuriuos pagal 23 straipsnį ji įgaliota priimti.

⁽¹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

▼ **M4**

2. Kai pritariama papildomos veiklos ir dujų įtraukimui į sistemą, tuo pat metu Komisija gali leisti išduoti papildomus apyvartinius taršos leidimus ir gali leisti įtraukti tokią papildomą veiklą ir dujas kitoms valstybėms narėms.

3. Komisijos iniciatyva arba valstybės narės prašymu gali būti priimti ►**M9** teisės aktai ◀ dėl emisijų, susijusių su veikla, įrenginiais ir šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, kurių derinys nenurodytas I priede, stebėsenos ir ataskaitų apie jas teikimo, jei ta stebėsenos ir ataskaitų teikimas gali būt vykdomi pakankamai tiksliai.

▼ **M9**

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 23 straipsnį, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos šiuo tikslu.

▼ **M4***24a straipsnis***Emisijų mažinimo projektams taikomos suderintos taisyklės**▼ **M9**

1. Be 24 straipsnyje numatyto įtraukimo, Komisija gali priimti priemones, skirtas apyvartinių taršos leidimų ar kreditų išdavimui valstybių narių administruojamiems projektams, kuriuos vykdant mažinami išmetami šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių neapima ES ATLPS, kiekiai.

Tokios priemonės turi derėti su aktais, priimtais pagal buvusią 11b straipsnio 7 dalį, galiojusią prieš 2018 m. balandžio 8 d. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildyta ši direktyva nustatant taikytiną procedūrą.

▼ **M4**

Dėl tokių priemonių taikymo negali būti du kartus skaičiuojamas emisijos sumažinimas ir negali būti sudaromos kliūtys taikyti kitas politines priemones, skirtas mažinti emisijas, kurių neapima ►**M9** ES ATLPS ◀. Priemonės priimamos tik jei įtraukimas pagal 24 straipsnį yra negalimas, o kitą kartą peržiūrint ►**M9** ES ATLPS ◀ svarstoma galimybė suvienodinti jos taikymą šioms emisijoms visoje ►**M9** Sąjungoje ◀.

▼ **M9**

▼ **M4**

3. Valstybė narė gali atsisakyti išduoti apyvartinius taršos leidimus ar kreditus tam tikrų tipų projektams, kurie savo teritorijoje padeda mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Tokie projektai bus vykdomi susitarimo su valstybe nare, kurioje šis projektas įgyvendinamas, pagrindu.

▼ **B***25 straipsnis***Ryšiai su kitomis šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemomis**

1. Su Kioto protokolo B priede išvardytomis trečiosiomis šalimis, kurios yra ratifikavusios tą protokolą, pagal Sutarties 300 straipsnyje nustatytas taisykles turėtų būti sudaromi susitarimai, kad būtų numatytas ►**M9** ES ATLPS ◀ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemų abipusis leidimų pripažinimas.

▼ **M4**

1a. Susitarimai gali būti sudaromi siekiant užtikrinti, kad būtų abipusiai pripažįstami pagal ►**M9** ES ATLPS ◀ išduodami apyvartiniai taršos leidimai ir suderinami leidimai, išduodami pagal kitos šalies arba federalinei valdžiai atskaitingų ar regioninių administracinių vienetų privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų prekybos sistemas, kuris turi maksimalias absoliučias emisijų ribas.

1b. Su trečiosiomis šalimis arba federalinei valdžiai atskaitingais ar regioniniais administraciniais vienetais galėtų būti sudaromi neprivalomi susitarimai, kuriais būtų užtikrintas apyvartinių taršos leidimų, išduodamų pagal ►**M9** ES ATLPS ◀, arba leidimų, išduodamų pagal kitas privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, kuriomis nustatomos didžiausios absoliučios emisijų ribos, administracinis ir techninis koordinavimas.

▼ **M9**▼ **M2***25a straipsnis***Trečiųjų šalių priemonės siekiant mažinti aviacijos poveikį klimato kaitai**

1. ►**M9** Jei trečioji šalis patvirtina priemones, kurių tikslas – mažinti iš tos trečiosios šalies kylančių ir Sąjungoje nutūpiančių orlaivių poveikį klimato kaitai, Komisija, pasikonsultavusi su ta trečiąja šalimi ir valstybėmis narėmis komitete, nurodytame 22a straipsnio 1 dalyje, apsveria esamas galimybes užtikrinti optimalią ES ATLPS ir tos šalies taikomų priemonių sąveiką.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų iš dalies pakeistas šios direktyvos I priedas, kad skrydžiai iš atitinkamos trečiosios šalies būtų išbraukti iš I priede pateikto rūšių aviacijos veiklos sąrašo arba būtų numatyta kitų I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklos pakeitimų, išskyrus taikymo srities atžvilgiu, kurie reikalingi susitarimo, sudaryto pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnį, tikslais. ◀

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai gali siūlyti bet kokius kitus šios direktyvos pakeitimus.

Prireikus pagal Sutarties 300 straipsnio 1 dalį Komisija taip pat gali teikti rekomendacijas Tarybai pradėti derybas siekiant sudaryti susitarimą su atitinkama trečiąja šalimi.

2. ►**M9** Sąjunga ◀ ir jos valstybės narės toliau siekia susitarimo dėl pasaulinio masto priemonių, skirtų aviacijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti. Atsižvelgdama į bet kurį tokį susitarimą Komisija svarsto, ar šios direktyvos pakeitimų nuostatos, taikomos orlaivių naudotojams, yra būtinos.

▼ **B***26 straipsnis***Direktyvos 96/61/EB pakeitimai**

Direktyvos 96/61/EB 9 straipsnio 3 dalyje pridedamos šios pastraipos:

„Jeigu iš įrenginio, atsižvelgiant į juo vykdomą veiklą, išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nurodytos 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios

▼B

šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (*), I priede, leidime tų dujų tiesioginių emisijų ribinė vertė nenustatoma, jeigu nebūtina užtikrinti, kad vietos aplinkos teršimo mastas būtų nedidelis.

Jei tai yra Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos, valstybės narės gali apsispręsti nenustatyti su deginimo arba anglies dioksido veiklos vietoje išmetančių kitų įrenginių energetiniu naudingumo koeficientu susijusių reikalavimų.

Jeigu būtina, kompetentingos institucijos tam tikrais atvejais iš dalies pakeičia leidimą.

Trys pirmiau minėtos pastraipos netaikomos įrenginiams, kurie pagal Direktyvos 2003/87/EB 27 straipsnį laikinai neįtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje.

(*) OL L 275, 2003 10 25, p. 32“

▼M4*27 straipsnis*

Mažų įrenginių, kuriems taikomos lygiavertės priemonės, neįtraukimas į sistemą

1. Valstybės narės, pasikonsultavusios su operatoriumi, į ►M9 ES ATLPS ◄ gali neįtraukti, įrenginių, kurių emisijų (išskyrus naudojant biomasę išmetamus teršalus) kiekis, apie kurį pranešta kompetentingai institucijai, kiekvienais iš 3 metų prieš pranešimą pagal a punktą, yra mažesnis kaip 25 000 tonų anglies dioksido ekvivalento, ir kurių nominalus šiluminis našumas yra mažesnis kaip 35 MW, jei jie vykdo kuro deginimo veiklą, ir kuriems taikomos priemonės, garantuojančios lygiavertę emisijų sumažinimą, jeigu atitinkama valstybė narė įvykdo šias sąlygas:

- a) praneša Komisijai apie kiekvieną tokį įrenginį, nurodydama šiam įrenginiui, kurio įnašas į šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą bus lygiavertis, taikomas lygiavertes priemones prieš pateikiant įrenginių sąrašą pagal 11 straipsnio 1 dalį ir vėliausiai kai šis sąrašas pateikiamas Komisijai;
- b) patvirtina, kad įdiegtos stebėjimo priemonės, leidžiančios įvertinti, ar per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmeta 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę. Valstybės narės gali leisti taikyti supaprastintas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemones įrenginiams, kurių vadovaujantis 14 straipsniu vidutinis metinis patikrintas emisijų kiekis 2008–2010 m. yra mažesnis kaip 5 000 tonų per metus;
- c) patvirtina, kad jei per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmes 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę, arba šiam įrenginiui taikomų priemonių, kurios padės pasiekti lygiavertį indėlį į emisijų mažinimą, taikymas bus nutrauktas, įrenginys bus vėl įtrauktas į ►M9 ES ATLPS ◄;
- d) siekdama pasikonsultuoti su visuomene, paskelbia a, b ir c punktuose nurodytą informaciją.

Jeigu ligoninės imasi lygiavertžių priemonių, jos taip pat gali būti neįtrauktos į sistemą.

▼ **M4**

2. Jei pasibaigus trijų mėnesių laikotarpiui, skaičiuojamam nuo konsultacijoms su visuomene skirtos informacijos paskelbimo dienos, per kitus šešis mėnesius Komisija nepateikia prieštaravimų, neįtraukimas laikomas priimtu.

Atsisakius apyvartinių taršos leidimų, išduotų laikotarpiui, per kurį įrenginiui buvo taikoma ► **M9** ES ATLPS ◀, įrenginiui sistema nebetaikoma, ir valstybė narė nebeišduoda įrenginiui nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal 10a straipsnį.

3. Jei įrenginys vėl įtraukiamas į ► **M9** ES ATLPS ◀ pagal 1 dalies c punktą, pagal 10a straipsnį išduodami apyvartiniai taršos leidimai pradami teikti to įtraukimo į sistemą metais. Šiems įrenginiams išduoti apyvartiniai taršos leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybė narė, kurioje yra įrenginys, turėtų parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį.

▼ **M9**

Visi tokie įrenginiai ES ATLPS lieka iki 11 straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio, per kurį jie buvo vėl įtraukti į sistemą, pabaigos.

▼ **M4**

4. Įrenginiams, kurie 2008–2012 m. laikotarpiu nebuvo įtraukti į ► **M9** ES ATLPS ◀, gali būti taikomi supaprastinti stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo reikalavimai siekiant nustatyti emisijų kiekį per trejus metus iki pranešimo pagal 1 dalies a punktą pateikimo.

▼ **M9***27a straipsnis*

Neprivalomas įrenginių, kurie išmeta mažiau nei 2 500 tonų kiekį, neįtraukimas

1. Valstybės narės į ES ATLPS gali neįtraukti įrenginių, kurių išmetamų teršalų (neskaitant naudojant biomasę išmetamų teršalų) kiekis, apie kurį pranešta atitinkamos valstybės narės kompetentingai institucijai, kiekvienais iš trejų metų prieš pranešimą pagal a punktą yra mažesnis nei 2 500 tonų anglies dioksido ekvivalento, jeigu atitinkama valstybė narė:

- a) praneša Komisijai apie kiekvieną tokį įrenginį iki tada, kai įrenginių sąrašas pagal 11 straipsnio 1 dalį turi būti pateiktas Komisijai, arba ne vėliau, kai tas sąrašas pateikiamas Komisijai;
- b) patvirtina, kad įdiegtos supaprastintos stebėjimo priemonės, leidžiančios įvertinti, ar per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmeta 2 500 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, neskaičiuojant naudojant biomasę išmetamų teršalų;
- c) patvirtina, kad, jei per kuriuos nors vienerius kalendorinius metus įrenginys išmes 2 500 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, neskaičiuojant naudojant biomasę išmetamų teršalų, įrenginys bus vėl įtrauktas į ES ATLPS, ir

▼ **M9**

d) viešai paskelbia a, b ir c punktuose nurodytą informaciją.

2. Kai įrenginys vėl įtraukiamas į ES ATLPS pagal šio straipsnio 1 dalies c punktą, pagal 10a straipsnį paskirstyti apyvartiniai taršos leidimai suteikiami nuo to įtraukimo į sistemą metų. Tokiam įrenginiui paskirstyti apyvartiniai taršos leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybė narė, kurioje yra įrenginys, turi parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį.

3. Valstybės narės į ES ATLPS taip pat gali neįtraukti rezervą teikiančių modulių ar atsarginių blokų, kurie eksploatuojami ne daugiau kaip 300 valandų per metus kiekvienais iš trejų metų prieš pranešimą pagal 1 dalies a punktą metais, tomis pačiomis sąlygomis, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse.

▼ **M4***28 straipsnis*

Taisymai po ►M9 Sąjungos ◄ pritarimo būsimam tarptautiniam susitarimui dėl klimato kaitos

1. ►M9 Sąjungai ◄ pasirašius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekis iki 2020 m. turės būti sumažintas daugiau, nei 20 %, palyginti su 1990 m. kiekiu, kaip nurodyta 30 % sumažinimo įsipareigojime, patvirtintame Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn. susitikime, vėliausiai po 3 mėnesių Komisija teikia ataskaitą, kurioje įvertina pirmiausia šiuos elementus:

- a) priemonių, dėl kurių susitarta tarptautinių derybų metu, pobūdį ir kitų išsivysčiusių šalių priimtus panašius į ►M9 Sąjungos ◄ įsipareigojimus sumažinti emisijas bei pažangesnės ekonomikos besivystančių šalių priimtus įsipareigojimus tinkamai prisidėti atsižvelgiant į jų atsakomybę ir galimybes;
- b) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos reikšmę ir dėl to ►M9 Sąjungos ◄ lygmeniu būtinas priemones siekiant dar ambicingesnio 30 % mažinimo tikslo suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu, atsižvelgiant į darbą, atliktą Kioto protokole nustatytu pirmuoju įsipareigojimų laikotarpiu;
- c) su anglies dioksido nutekėjimo rizika susijusį ►M9 Sąjungos ◄ gamybos pramonės konkurencingumą;
- d) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos poveikį kitiems ►M9 Sąjungos ◄ ekonomikos sektoriams;
- e) poveikį ►M9 Sąjungos ◄ žemės ūkio sektoriui, įskaitant anglies dioksido nutekėjimo riziką;
- f) tinkamas sąlygas siekiant įtraukti teršalus, išmetamus arba pašalinamus ►M9 Sąjungoje ◄ dirbant žemę, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir vykdant miškininkystės veiklą;

▼ **M4**

- g) miškų įveisimą, atželdinimą, išvengtą miškų kirtimą ir nykimą trečiojoje šalyje įkūrus tarptautiniu mastu pripažįstamą su tuo susijusią sistemą;
- h) papildomos ► **M9** Sąjungos ◀ strategijos ir priemonių poreikį siekiant įgyvendinti ► **M9** Sąjungos ◀ ir valstybių narių įsipareigojimus mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodyta ataskaita Komisija, jei reikia, Europos Parlamentui ir Tarybai teikia teisėkūros pasiūlymą dėl šios direktyvos pakeitimo laikantis 1 dalies nuostatų, siekiant, kad direktyvos pakeitimas įsigaliotų ► **M9** Sąjungai ◀ patvirtinus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos bei siekiant pagal šį susitarimą įgyvendinti įsipareigojimą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Šis pasiūlymas turi būti grindžiamas skaidrumo, ekonominio veiksmingumo ir ekonominio naudingumo bei sąžiningumo ir solidarumo paskirstant valstybių narių užduotis principais.

3. Pagal šį pasiūlymą, reikiamais atvejais, operatoriams, greta šioje direktyvoje nurodytų kreditų turi būti leidžiama naudoti PTMV, TMV ar kitus patvirtintus kreditus iš trečiųjų šalių, ratifikavusių tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos.

4. Pasiūlyme taip pat turi būti atitinkamai numatytos bet kokios kitos priemonės, kurių reikia siekiant suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu laikytis privalomų mažinimo tikslų pagal 1 dalies nuostatas, ypač įgyvendinimo priemonės, kurias taikant operatoriai ► **M9** ES ATLPS ◀ galės naudotis papildomų rūšių projektų kreditais (ne tik 11a straipsnio 2–5 dalyse nurodytais kreditais) arba prireikus naudotis kitomis pagal tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos sukurtomis priemonėmis.

5. Pasiūlyme taip pat nurodomos atitinkamos pereinamojo laikotarpio ir suspendavimo priemonės, taikomos iki įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos.

▼ **M6**

28a straipsnis

▼ **M8**

Nukrypti leidžiančios nuostatos, taikomos prieš įgyvendinant ICAO pasaulinę rinkos priemonę

▼ **M6**

1. Nukrypdomos nuo 12 straipsnio 2a dalies, 14 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio, valstybės narės laiko, kad tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir nesiima prieš orlaivių naudotojus nukreiptų veiksmų dėl:

▼ **M8**

a) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. išmetami vykstant skrydžius į aerodromus, esančius EEE nepriklausančiose šalyse, ir iš jų, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus;

▼ M8

- b) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. išmetami vykdant skrydžius tarp aerodromo, esančio viename iš atokiausių regionų, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnyje, ir aerodromo, esančio kitame EEE regione, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus.

▼ M6

11a, 12 ir 14 straipsnių taikymo tikslais, su pirmoje pastraipoje nenurodytais skrydžiais susiję patikrinti išmetamieji teršalai laikomi orlaivių naudotojo patikrintais išmetamaisiais teršalais.

▼ M8

2. Nukrypstant nuo 3e ir 3f straipsnių, orlaivių naudotojams, kuriems taikomos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, kiekvienais metais išduodamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius proporcingai sumažinamas pagal tuose punktuose numatytą sumažintą atsisakytinų apyvartinių taršos leidimų skaičių.

Nukrypstant nuo 3f straipsnio 8 dalies, iš specialiojo rezervo nepaskirsyti leidimai panaikinami.

Nuo 2021 m. sausio 1 d. orlaivių naudotojams skiriamų leidimų skaičiui taikomas 9 straipsnyje nurodytas linijinis koeficientas, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus.

Anksčiau nei 2018 m. rugsėjo 1 d. valstybės narės paskelbia kiekvienam orlaivio naudotojui skirtų aviacijos apyvartinių taršos leidimų, susijusių su veikla, vykdoma laikotarpiu nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., skaičių.

▼ M6

3. Nukrypdomos nuo 3d straipsnio, valstybės narės aukcione parduodamų aviacijos apyvartinių taršos leidimų skaičių sumažina proporcingai bendrai sumažintam išduotų apyvartinių taršos leidimų skaičiui.

▼ M8

4. Nukrypstant nuo 3d straipsnio 3 dalies, kiekvienos valstybės narės laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. aukcione parduotinų leidimų skaičius sumažinamas atitinkamai pagal jai priskirtų aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų, susijusių su skrydžiais, kuriems netaikomos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, kiekį.

▼ M6

5. Nukrypstant nuo 3g straipsnio, orlaivio naudotojas neprivalo pateikti stebėsenos planų, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti išmetamųjų teršalų kiekį ir teikti ataskaitas apie juos, jei tie teršalai susiję su skrydžiais, kuriems taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.

▼M8

6. Nukrypstant nuo 3g, 12, 15 ir 18a straipsnių, kai orlaivio naudotojas per metus iš viso išmeta mažiau kaip 25 000 tonų CO₂ arba kai orlaivio naudotojas per metus iš viso išmeta mažiau kaip 3 000 tonų CO₂, susijusių su kitais skrydžiais, nei nurodytieji šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, jo išmestų teršalų kiekis laikomas patikrintu, jei jis nustatytas naudojant mažai ŠESD išmetantiems subjektams skirtą priemonę, kuri yra patvirtinta pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 606/2010 ⁽¹⁾ ir užpildoma Eurokontrolės pateiktais duomenimis, gautais taikant ATLPS pagalbinę priemonę. Nekomercinių orlaivių naudotojų atžvilgiu valstybės narės gali įgyvendinti supaprastintas procedūras, jei taikant tokias procedūras užtikrinamas ne mažesnis tikslumas, nei taikant mažai ŠESD išmetantiems subjektams skirtą priemonę.

7. Šio straipsnio 1 dalis taikoma šalims, su kuriomis sudarytas susitarimas pagal 25 arba 25a straipsnį, tik laikantis tokio susitarimo sąlygų.

28b straipsnis

Komisijos teikiamos ICAO pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimo ataskaitos ir peržiūra

1. Komisija anksčiau nei 2019 m. sausio 1 d., o vėliau reguliariai teikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl ICAO vedamų derybų siekiant įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę, nuo 2021 m. taikytiną išmetamųjų teršalų kiekiui, pažangos, visų pirma: i) susijusios su atitinkamomis ICAO priemonėmis, įskaitant standartus ir rekomenduojamą praktiką; ii) ICAO tarybos patvirtintomis rekomendacijomis, susijusiomis su pasauline rinkos priemone; iii) pasaulinio registro sudarymu; iv) vidaus priemonėmis, kurių, siekdamos įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę, nuo 2021 m. taikytiną išmetamųjų teršalų kiekiui, imasi trečiosios šalys; v) trečiųjų šalių išlygų padariniais, ir vi) kitais susijusiais tarptautinio masto pokyčiais bei taikytinomis priemonėmis.

Komisija, atsižvelgdama į JTBKKK atliekamą bendros pažangos įvertinimą, taip pat teikia ataskaitas dėl pastangų įgyvendinti aviacijos sektoriaus siektiną ilgalaikį išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslą – iki 2050 m. perpus sumažinti aviacijos sektoriuje išmetamą CO₂ kiekį, palyginti su 2005 m. lygiu.

2. Per 12 mėnesių nuo tada, kai ICAO priims atitinkamas priemones, ir prieš pradėdant veikti pasaulinei rinkos priemonei, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje ji išnagrinėja būdus, kaip atliekant šios direktyvos peržiūrą tas priemones įgyvendinti Sąjungos teisėje. Komisija toje ataskaitoje taip pat prireikus išnagrinėja taisykles, taikytinas skrydžiams EEE. Ji taip pat išnagrinėja pasaulinės

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 606/2010 dėl Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) parengtos supaprastintos priemonės, kuria apskaičiuojamos apytikslės tam tikrų aplinką mažai teršiančių naudotojų orlaivių degalų sąnaudos, patvirtinimo (OL L 175, 2010 7 10, p. 25).

▼ M8

rinkos priemonės užmojį ir bendrą aplinkosauginį naudingumą, įskaitant jos bendrą užmojo mastą, palyginti su pagal Paryžiaus susitarimą nustatytais tikslais, dalyvavimo lygį, jos įgyvendinamumą, skaidrumą, nuobaudas už reikalavimų nesilaikymą, visuomenės dalyvavimui skirtus procesus, kompensacinių kreditų kokybę, išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų apie jį teikimą ir jo tikrinimą, registrus, atskaitomybę, taip pat biodegalų naudojimo taisykles. Be to, ataskaitoje aptariama, ar pagal 28c straipsnio 2 dalį priimtose nuostatos turi būti peržiūrėtos.

3. Prie šio straipsnio 2 dalyje nurodytos ataskaitos prireikus Komisija prideda pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai iš dalies keisti, panaikinti, pakeisti 28a straipsnyje numatytas nukrypti leidžiančias nuostatas arba pratęsti jų galiojimą, atsižvelgiant į Sąjungos įsipareigojimą 2030 m. visos ekonomikos mastu sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, siekiant išsaugoti Sąjungos klimato politikos veiksmų aplinkosauginį naudingumą ir veiksmingumą.

▼ M9*28c straipsnis***Stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo siekiant įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę nuostatos**

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl tinkamų tinkamos išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų apie jį teikimo ir jo tikrinimo siekiant įgyvendinti ICAO pasaulinę rinkos priemonę visuose maršrutuose, kuriems ji taikoma. Tie deleguotieji aktai grindžiami atitinkamomis ICAO priimtomis priemonėmis, jais turi būti išvengta konkurencijos iškraipymo ir jie turi atitikti 14 straipsnio 1 dalyje nurodytuose teisės aktuose nustatytus principus ir jais užtikrinama, kad pateiktos išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos būtų tikrinamos laikantis 15 straipsnyje išdėstytų tikrinimo principų ir kriterijų.

▼ M4*29 straipsnis***Ataskaita, teikiama siekiant geresnio anglies dioksido rinkos veikimo**

Jei remdamasi 10 straipsnio 5 dalyje nurodytomis įprastomis ataskaitomis dėl anglies dioksido rinkos Komisija turi įrodymų, kad anglies dioksido rinka veikia netinkamai, ji teikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Prie šios ataskaitos, jei reikia, gali būti pridėti pasiūlymai dėl anglies dvideginio rinkos skaidrumo didinimo ir dėl priemonių jos veikimui gerinti.

*29a straipsnis***Priemonės, kurių imamasi esant per dideliam kainų svyravimui**

1. Jei ilgiau nei šešis mėnesius iš eilės apyvartinio taršos leidimo kaina yra daugiau nei tris kartus didesnė už vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą Europos anglies dioksido rinkoje per dvejus praėjusius metus, tai Komisija nedelsdama sušaukia Komiteto, sudaryto pagal Sprendimo Nr. 280/2004/EB 9 straipsnį, posėdį.

▼ **M4**

2. Jei 1 dalyje minimas kainos kitimas neatitinka besikeičiančių rinkos dėsnių, tai atsižvelgiant į kainos kitimo laipsnį, priimama viena iš žemiau išvardytų priemonių:

- a) priemonė, kuri valstybėms narėms leidžia surengti dalies aukcione parduotinų leidimų aukcioną;
- b) priemonė, kuri valstybėms narėms leidžia parduoti aukcione iki 25 % naujiems rinkos dalyviams rezervuotų apyvartinių taršos leidimų.

Tokios priemonės priimamos taikant 23 straipsnio 4 dalyje nurodytą valdymo procedūrą.

3. Taikant bet kurią priemonę itin atsižvelgiama į Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai pagal 29 straipsnį teikiamas ataskaitas ir į bet kokią kitą valstybių narių teikiamą informaciją.

4. Šių nuostatų taikymo tvarka nustatoma 10 straipsnio 4 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◄.

▼ **M9***30 straipsnis*

Peržiūra atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo įgyvendinimą ir anglies dioksido rinkų vystymąsi kitose stipriausios ekonomikos šalyse

1. Ši direktyva nuolat peržiūrima atsižvelgiant į tarptautinius pokyčius ir pastangas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų.

2. Taip pat nuolat peržiūrimos priemonės dėl paramos tam tikriems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, kuriuose gali būti anglies dioksido nutekėjimo, kaip nurodyta 10a ir 10b straipsniuose, atsižvelgiant į klimato politikos priemones kitose stipriausios ekonomikos šalyse. Šiame kontekste Komisija taip pat apsvaisto, ar priemonės, susijusios su netiesioginių išlaidų kompensavimu turėtų būti dar labiau suderintos.

3. Komisija teikia ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai atliekant kiekvieną bendros pažangos įvertinimą, kurį sutarta atlikti pagal Paryžiaus susitarimą, visų pirma dėl poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant, kad Sąjunga ir jos valstybės narės reikiamu lygiu sumažintų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, be kita ko, kiek tai susiję su 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu. Komisija kai tinkama gali pateikti pasiūlymų Europos Parlamentui ir Tarybai atitinkamai iš dalies pakeisti šią direktyvą.

4. Anksčiau nei 2020 m. sausio 1 d. Komisija pateikia atnaujintą aviacijos sektoriaus su išmetamu CO₂ kiekiu nesusijusio poveikio analizę, prie kurios pridedamas pasiūlymas, kaip geriausiai spręsti su šiuo poveikiu susijusius klausimus.

▼ **M2**

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

▼ **B***31 straipsnis***Igyvendinimas**

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai. Ji apie šiuos įstatymus ir kitus teisės aktus praneša kitoms valstybėms narėms.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės nuostatų tekstus. Komisija apie tai praneša kitoms valstybėms narėms.

*32 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

*33 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼ **M4***I PRIEDAS***VEIKLOS, KURIAI TAIKOMA ŠI DIREKTYVA, KATEGORIJOS**

1. Ši direktyva netaikoma įrenginiams arba jų dalims, naudojamiems moksliniams tyrimams, technologijų plėtrai ir naujiems produktams bei technologiniams procesams, taip pat tik biomasę naudojantiems įrenginiams.
2. Toliau nurodyti slenkstiniai dydžiai nusako gamybos pajėgumus arba našumą. Jei tame pačiame įrenginyje vykdoma tos pačios kategorijos kelių rūšių veikla, tokių veiklos rūšių pajėgumai sudedami.
3. Jei norima apskaičiuoti įrenginio bendrą nominalų šiluminį našumą siekiant nustatyti, ar jį galima įtraukti į ►**M9** ES ATLPS ◀, sudedamas visų jo techninių mazgų, kuriuose deginamas kuras, nominalus šiluminis našumas. Šie mazgai gali būti įvairių tipų katilai, degikliai, turbinos, šildytuvai, kūryklos, atliekų deginimo įrenginiai, kalkių deginimo krosnys, džiovinimo krosnys, krosnys, džiovyklos, varikliai, degalų elementai, cheminio deginimo mazgai, fakelai ir terminio arba katalizinio deginimo įrenginiai. Į mazgus, kurių nominalus šiluminis našumas mažesnis kaip 3 MW, ir mazgus, kurie naudoja tik biomasę, šio skaičiavimo tikslais neatsižvelgiama. „Tik biomasę naudojantys įrenginiai“ yra mazgai, kurie kietąjį iškastinį kurą naudoja tik jį įjungiant ir išjungiant.
4. Jei mazgas skirtas vykdyti veiklai, kuriai ribinis kiekis neišreiškiamas bendru nominaliu šiluminiu našumu, šios veiklos ribinis kiekis turi pirmenybę priimant sprendimą dėl įtraukimo į ►**M9** ES ATLPS ◀.
5. Jei įrenginio pajėgumų ribinė bet kokios veiklos vertė šiame priede viršijama, visi mazgai, kuriuose deginamas kuras, išskyrus mazgus, skirtus pavojingoms arba buitinėms atliekoms deginti, įtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą.
6. Nuo 2012 m. sausio 1 d. šiai veiklai priskiriami visi skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, aerodromą ir iš jo.

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Kuro deginimas įrenginiuose, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW (išskyrus įrenginiuose, skirtuose pavojingų arba komunalinių atliekų deginimui)	Anglies dioksidas
Naftos perdirbimas	Anglies dioksidas
Kokso gamyba	Anglies dioksidas
Metalo rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) deginimas arba kaitinimas, įskaitant granuliavimą	Anglies dioksidas
Luitinio ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydinį liejimą, kurių pajėgumas didesnis nei 2,5 tonos per valandą	Anglies dioksidas
Juodųjų metalų (įskaitant juodojo metalo lydinį) gamyba ar perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW. Perdirbimas, <i>inter alia</i> , apima apdorojimą valcavimo staklynuose, atkaitinimo krosnyse, kalvėse, liejyklose, dengimo ir dekapavimo įrenginiuose	Anglies dioksidas

▼ M4

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Pirminė aliuminio gamyba	Anglies dioksidas ir perfluorangliavandeniliai
Antrinė aliuminio gamyba, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Spalvotųjų metalų gamyba ar perdirbimas, įskaitant lydinių gamybą, taurinimą, liejimą ir kt., kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas (įskaitant kurą, naudojamą kaip redukcinių reagentų) didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Cemento klinkerio gamyba rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 500 tonų per dieną, arba kitose krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 50 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Kalkių gamyba arba dolomito ar magnezito kalcinavimas rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis nei 50 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Stiklo, įskaitant stiklo pluoštą, gamyba, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Keraminių gaminių gamyba degimo būdu, visų pirma stogų čerpių, plytų, ugniai atsparių plytų, čerpių, molio dirbinių arba porceliano, kai gamybos pajėgumas didesnis kaip 75 tonos per dieną	Anglies dioksidas
Akmens vatos gamyba, naudojant stiklą, uolienas arba šlaką, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Gipso džiovinimas arba kalcinavimas, arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Celiuliozės iš medienos arba kitų pluoštinių medžiagų gamyba	Anglies dioksidas
Popieriaus ir kartono gamyba, kai gamybos pajėgumai yra didesni nei 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Suodžių gamyba, įskaitant organinių medžiagų (alyvos, degutas, krekingas) karbonizaciją, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Azoto rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas
Adipo rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas

▼ M4

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Glioksilo ir glioksilo rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas
Amoniako gamyba	Anglies dioksidas
Didelio masto organinių cheminių medžiagų gamyba, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Vandenilio (H ₂) ir sintezės dujų gamyba taikant riformingą arba dalinę oksidaciją, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 25 tonos per dieną	Anglies dioksidas
Natrio karbonato ((Na ₂ CO ₃) ir natrio hidrokarbonato (NaHCO ₃) gamyba	Anglies dioksidas
Įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų rinkimas, kad jos galėtų būti transportuojamos ir geologiškai saugojamos pagal Direktyvą 2009/31/EB, patvirtintoje saugojimo vietoje	Anglies dioksidas
Anglies dioksido transportavimas vamzdynais geologiniam saugojimui į saugojimo vietą, patvirtintą pagal Direktyvą 2009/31/EB	Anglies dioksidas
Anglies dioksido geologinis saugojimas pagal Direktyvą 2009/31/EB patvirtintoje saugojimo vietoje	Anglies dioksidas
Aviacija	Anglies dioksidas
Skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, teritorijoje esantį aerodromą arba iš jo.	
Šiai veiklai nepriskiriami:	
a) skrydžiai, išskirtinai skirti skraidinti šalies, kuri nėra valstybė narė, oficialią misiją vykdančią valdančią monarchą ir jo artimiausius gimines, valstybės vadovus, Vyriausybės vadovus ir Vyriausybės ministrus, jei tai pagrindžia atitinkamas statuso žymuo skrydžio plane;	
b) kariniais orlaiviais vykdomi kariniai skrydžiai ir muitinės bei policijos tarnybų skrydžiai;	
c) skrydžiai, susiję su paieška ir gelbėjimu, gaisrų gesinimo skrydžiai, humanitariniai skrydžiai ir greitosios medicininės pagalbos skrydžiai, kuriuos vykdyti leido atitinkama kompetentinga institucija;	
d) visi skrydžiai, išskirtinai vykdomi pagal vizualiųjų skrydžių taisyklės, kaip apibrėžta Čikagos konvencijos 2 priede;	
e) skrydžiai be tarpinių nutūpimų, užbaigiami orlaivio pakilimo aerodrome;	

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
f) mokomieji skrydžiai, išskirtinai skirti įgyti licenciją arba, skrydžio įgulos atveju, – gauti kvalifikaciją, jei tai pagrindžia atitinkamas žymuo skrydžio plane, su sąlyga, kad skrydis nėra skirtas skraidinti keleivius ir (arba) krovinį, arba nustatyti orlaivio padėtį ar jį perkelti; g) skrydžiai, išskirtinai skirti moksliniams tyrimams atlikti arba orlaiviams arba įrangai (naudojamai ore arba antžemei) tikrinti, bandyti ar patvirtinti; h) orlaivio, kurio patvirtinta didžiausia kilimo masė nesiekia 5 700 kg, skrydžiai; i) skrydžiai, atliekami pagal su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, kurie nustatyti pagal Reglamentą (EEB) Nr. 2408/92 maršrutams atokiausiuose regionuose, kaip nurodyta Sutarties 299 straipsnio 2 dalyje, arba maršrutams, kuriais per metus siūloma pervežti ne daugiau kaip 30 000 keleivių; j) skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos atlieka komercinės oro transporto priemonės naudotojas, vykdamas: — per trejus iš eilės ketverių mėnesių laikotarpius mažiau nei 243 skrydžius per laikotarpį, arba — skrydžius, kurių bendras metinis išmetamų teršalų kiekis yra mažesnis kaip 10 000 tonų. ► M11 Skrydžiai, kurie nurodyti 1 ir m punktuose arba kurių vienintelis tikslas – skraidinti oficialią misiją vykdančius valstybės narės valdančius monarchus ir jų artimiausius šeimos narius, valstybių vadovus, Vyriausybių vadovus ir ministrus, pagal šį punktą šiai veiklai nepriskiriami būti negali; ◀ ► M11 k) nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. – skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos vykdo nekomercinio orlaivio naudotojas, vykdamas skrydžius, dėl kurių per metus iš viso išmetama mažiau kaip 1 000 tonų teršalų (įskaitant teršalus, išmetamus vykdamas 1 ir m punktuose nurodytus skrydžius); ◀ ► M10 l) skrydžiai iš Šveicarijoje esančių aerodromų į EEE esančius aerodromus; ◀ ► M11 m) skrydžiai iš Jungtinės Karalystės teritorijoje esančių aerodromų į EEE teritorijoje esančius aerodromus. ◀	

▼B*II PRIEDAS***3 IR 30 STRAIPSNIUOSE NURODYTOS ŠILTNAMIO EFEKTĄ
SUKELIANČIOS DUJOS**

Anglies dioksidas (CO_2)

Metanas (CH_4)

Azoto oksidas (N_2O)

Hidrofluorangliavandeniliai (HFC)

Anglies perfluoridai (PFC)

Sieros heksafluoridas (SF_6)

▼ **M4***Ila PRIEDAS*

Procentine dalimi išreikštas apyvartinių taršos leidimų, kuriuos pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės turės parduoti aukcione, skaičiaus padidinimas, siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo ► **M9** Sąjungoje ◀, kad būtų sumažintas išmetamųjų teršalų kiekis ir prisitaikyta prie klimato kaitos poveikio

Kiekvienai valstybei narei
tenkanti dalis

▼ **M9**

▼ **M4**

Bulgarija	53 %
Čekijos Respublika	31 %
Estija	42 %
Graikija	17 %
Ispanija	13 %

▼ **A1**

Kroatija	26 %
----------	------

▼ **M9**

▼ **M4**

Kipras	20 %
Latvija	56 %
Lietuva	46 %

▼ **M9**

▼ **M4**

Vengrija	28 %
Malta	23 %
Lenkija	39 %
Portugalija	16 %
Rumunija	53 %
Slovėnija	20 %
Slovakija	41 %

▼ **M9**

▼ **M9***IIb PRIEDAS***MODERNIZAVIMO FONDO LĖŠŲ PASKIRSTYMAS IKI 2030 M.
GRUODŽIO 31 D.**

Modernizavimo fondo lėšų dalis

Bulgarija	5,84 %
Čekija	15,59 %
Estija	2,78 %
Kroatija	3,14 %
Latvija	1,44 %
Lietuva	2,57 %
Vengrija	7,12 %
Lenkija	43,41 %
Rumunija	11,98 %
Slovakija	6,13 %

▼ **M4**

▼B*IV PRIEDAS***14 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTO STEBĖJIMO IR ATASKAITŲ
PATEIKIMO PRINCIPAI****▼M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų stebėseną ir ataskaitų teikimas****▼B****Išmetamų anglies dioksido emisijų stebėjimas**

Emisijos stebimos atliekant skaičiavimą arba matavimą.

Skaičiavimas

Emisija apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{veiklos duomenys} \times \text{išmetamųjų teršalų faktorius} \times \text{oksidacijos faktorius}$$

Veiklos duomenys (naudojamas kuras, gamybos našumas ir t. t.) stebimi remiantis tiekimo duomenimis arba atliekami matavimai.

Naudojami priimti išmetamųjų teršalų faktoriai. Visoms kuro rūšims galima naudoti su veikla susijusius specifinius išmetamųjų teršalų faktorius. Numatytieji faktoriai taikomi visoms kurio rūšims, išskyrus nekomercines (kuriai naudojamos atliekos, pvz., padangos ir pramonės procesų dujos). Anglių koldo savitosios numatytosios vertės ir ES arba gamintojo šalies savitosios numatytosios gamtinių dujų vertės dar turi būti tikslinamos. Naftos perdirbimo produktams galima taikyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (IPCC) numatytąsias vertes. Biomasės išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui.

Jeigu naudojant išmetamųjų teršalų faktorių neatsižvelgiama į tai, kad dalis anglies neoksiduojama, tada taikomas papildomas oksidacijos faktorius. Jeigu apskaičiuojant specifinius veiklos išmetamųjų teršalų faktorius jau buvo atsižvelgta į oksidaciją, tada galima netaikyti oksidacijos faktoriaus.

Galima naudoti pagal Direktyvą 96/61/EB apskaičiuotus oksidacijos faktorius, jeigu operatorius įrodo, kad specifiniai veiklos faktoriai yra tikslesni.

Atskirai atliekamas kiekvienos veiklos, įrenginio ir kuro apskaičiavimas.

Matavimas

Išmetamos emisijos apskaičiuojamos standartiniais arba priimtais metodais ir patvirtinamos pagalbiniais skaičiavimais.

Kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų stebėjimas**▼M9**

Naudojami standartiniai arba priimti metodai, kuriuos bendradarbiaudama su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais parengė ir pagal 14 straipsnio 1 dalį priėmė Komisija.

▼B**Emisijų ataskaitos**

Kiekvienas operatorius įrenginio ataskaitoje pateikia šią informaciją:

A. Įrenginio identifikavimo duomenis, įskaitant:

- įrenginio pavadinimą,
- jo adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį,
- įrenginiu vykdomų I priede išvardytų veiklų tipą ir skaičių,

▼B

— asmens pasiteirauti adresą, telefoną, fakso numerį ir e-paštą, ir

— įrenginio savininko ir visų pagrindinių bendrovių pavadinimą.

B. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje apskaičiuojamos emisijos:

— veiklos duomenis,

— išmetamųjų teršalų faktorius,

— oksidacijos faktorius,

— bendrą emisiją ir

— nenumatytus faktorius.

C. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje matuojami išmetami išlakų kiekiai:

— bendrą išmetamųjų išlakų kiekį,

— matavimo metodų patikimumo informaciją ir

— nenumatytus faktorius.

D. Pateikiant deginimo proceso emisijų ataskaitą taip pat nurodomas oksidacijos faktorius, jeigu į oksidaciją nebuvo atsižvelgta rengiant su veikla susijusį išmetamųjų teršalų faktorių.

Valstybės narės, siekdamos, kad būtų mažinami ataskaitų pateikimo reikalavimai verslui, imasi priemonių ataskaitos pateikimo reikalavimams su galiojančiais šio pobūdžio reikalavimais suderinti.

▼M2

B DALIS. Vykdamt aviacijos veiklą išmetamųjų emisijų stebėseną ir ataskaitų teikimas

Anglies dioksido emisijų stebėseną

Emisijos stebimos atliekant apskaičiavimą. Emisijų kiekis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų suvartojimas × emisijos išmetimo koeficientas

Į degalų suvartojimo rodiklį įskaičiuojami pagalbinės jėgainės suvartoti degalai. Kai įmanoma, naudojamas tikrasis degalų suvartojimas per kiekvieną skrydį, kuris apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą skrydžiui – degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą paskesniai skrydžiui + tam paskesniai skrydžiui įpiltų degalų kiekis.

Jei tikrųjų degalų suvartojimo duomenų nėra, suvartojimo duomenims apskaičiuoti pagal geriausią turimą informaciją taikomas standartizuotas pakopinis metodas.

Taikomi numatytieji Tarpyvyriausybės klimato kaitos grupės (TKKG) emisijos išmetimo koeficientai, nustatyti pagal 2006 m. TKKG aprašo gaires arba paskesnes atnaujintas šių gairių redakcijas, nebent konkrečiai veiklos rūšiai taikomi emisijos išmetimo koeficientai, kuriuos, pasitelkusios priimtinus analizės metodus, nustatė nepriklausomos akredituotos laboratorijos, būtų tikslesni. Biomasės emisijos išmetimo koeficientas yra lygus nuliui.

Atskirai atliekamas kiekvieno skrydžio ir kiekvieno degalų rūšies kiekio apskaičiavimas.

▼ **M2****Emisijų ataskaitų teikimas**

Pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamoje ataskaitoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,
- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdo I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Apie kiekvienos rūšies degalų, apskaičiuojant juos atitinkantį emisijų kiekį:

- degalų suvartojimą,
- emisijos išmetimo koeficientą,
- visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, išmetamų emisijų kiekių sumą,
- bendrą emisijų kiekį iš:
 - visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, ir kurių išvykimo vieta – aerodromas valstybės narės teritorijoje, o atvykimo vieta – aerodromas tos pačios valstybės narės teritorijoje,
 - visų kitų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą,
- bendrą emisijų kiekį visiems ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytiems skrydžiams, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą ir kurių:
 - išvykimo vieta – bet kuri valstybė narė, ir
 - išvykimo vieta – trečioji šalis, o atvykimo vieta – bet kuri valstybė narė,
- nenumatytus veiksnius.

Tonkilometrių duomenų stebėseną įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Teikiant aviacijos leidimų paraišką pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį, aviacijos veiklos apimtis apskaičiuojama tonkilometrais pagal šią formulę:

tonkilometrai = atstumas × naudingoji apkrova,

kur:

atstumas – ortodrominis atstumas tarp išvykimo ir atvykimo aerodromų, pridėjus papildomą nekintantį 95 km dėmenį; ir

▼ **M2**

naudingoji apkrova – bendra skraidinamų krovinių, pašto ir keleivių masė.

Apskaičiuojant naudingąją apkrovą atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

- keleivių skaičius – tai orlaivyje esančių asmenų skaičius, neįskaitant įgulos narių,
- orlaivio naudotojas gali taikyti tikrąją ar standartinę keleivių ir registruoto bagažo masę, nurodytą jo atitinkamų skrydžių masės ir balanso dokumentuose, arba nustatytą kiekvieno keleivio ir jo registruoto bagažo 100 kg vertę.

Ataskaitų teikimas apie tonkilometrų duomenis įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį teikiamoje paraiškoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,
- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdė I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Tonkilometrų duomenis:

- skrydžių skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- keleivių ir kilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- tonkilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- pasirinktą keleivių ir registruoto bagažo masės skaičiavimo būdą,
- bendrą visų ataskaitoje apžvelgiamais metais orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, tonkilometrų skaičių.

▼B*V PRIEDAS***15 STRAIPSNYJE NURODYTO PATIKRINIMO KRITERIJAI****▼M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų tikrinimas****▼B****Bendri principai**

1. Vykdant visas I priede išvardytas veiklas emisijos yra tikrinamos.
2. Tikrinimo procesas apima pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamos ataskaitos ir per ankstesnius metus atlikto stebėjimo nagrinėjimą. Tikrinant vertinamas stebėjimo sistemų patikimumas, tikėtinas ir tikslumas ir su emisijomis susiję duomenys bei informacija, ypač:
 - a) pateikti veiklos duomenys ir susiję matavimų duomenys bei apskaičiavimai;
 - b) išmetamųjų teršalų faktorių pasirinkimas ir naudojimas;
 - c) apskaičiavimai, kuriais buvo nustatyta bendra emisija; ir
 - d) jeigu buvo matuojama, matavimo metodų pasirinkimo ir naudojimo tinkamumas.
3. Ataskaitoje nurodytų emisijų patikimumą galima patikrinti tik tada, jeigu patikimi ir tikėtini duomenys bei informacija leidžia emisijas nustatyti labai patikimai. Kad būtų užtikrinamas aukštas patikimumo lygis, operatorius turi įrodyti, jog:
 - a) pateiktuose duomenyse nėra nesuderinamumų;
 - b) duomenys buvo surinkti taikant patvirtintus mokslinius standartus; ir
 - c) atitinkami įrenginių įrašai yra išsamūs ir nuoseklūs.
4. Tikrintojui užtikrinama prieiga į visas veiklos vykdymo vietas ir prie informacijos, susijusios su tikrinamuoju dalyku.
5. Tikrintojas atsižvelgia, ar įrenginys užregistruotas pagal Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS).

Metodika**Strateginė analizė**

6. Patikrinimas grindžiamas visų įrenginių vykdomų veiklų strategine analize. Dėl to tikrintojas privalo turėti bendrą visų vykdomų veiklų ir jų įtakos emisijoms apžvalgą.

Proceso analizė

7. Pateikta informacija, tam tikrais atvejais, tikrinama įrenginio naudojimo vietoje. Tikrintojas, siekdamas nustatyti pateiktų duomenų ir informacijos patikimumą, atlieka patikrinimus vietoje.

Rizikos analizė

8. Tikrintojas patikrina visų emisijų šaltinių, kurie priskiriami įrenginiui ir kurie sudaro bendrą įrenginio emisiją, kiekvieno iš tų šaltinių duomenų patikimumą.

▼B

9. Atsižvelgdamas į šią analizę tikrintojas aiškiai nustato tuos šaltinius, kurie sietini su didele paklaidos rizika, ir kitus stebėjimo bei ataskaitos pateikimo procedūros aspektus, galinčius turėti įtakos klaidingai nustatant bendrą emisiją. Paklaida pirmiausia siejama su išmetamųjų teršalų faktorių ir apskaičiavimų atskirų emisijų šaltinių lygiui nustatyti pasirinkimu. Ypač dėmesys atkreipiamas į tuos šaltinius, kurie siejami su aukštu paklaidos lygiu ir pirmiau minėtais stebėjimo procedūros aspektais.
10. Tikrintojas atsižvelgia į visus veiksmingus rizikos kontrolės metodus, kuriuos gamintojas naudoja siekdamas sumažinti neapibrėžties lygį.

Ataskaita

11. Tikrintojas parengia tinkamumo patvirtinimo proceso ataskaitą, kurioje nurodo, ar pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus. Joje išsamiai apibūdinami visi su atliktu darbu susiję dalykai. Tikrintojas gali pareikšti, kad pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiama ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus, jeigu, jo nuomone, bendra emisija iš esmės yra nurodyta teisingai.

Minimalūs tikrintojo kompetencijos reikalavimai

12. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo operatoriaus, dirbti teisingai, objektyviai ir profesionaliai bei suprasti:
 - a) šios direktyvos nuostatas bei Komisijos pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtus atitinkamus standartus ir rekomendacijas;
 - b) su tikrinamomis veiklomis susijusius teisės aktų, reguliavimo ir administracinius reikalavimus; ir
 - c) visą apie kiekvieną įrenginio emisijos šaltinį surinktą informaciją, ypač susijusią su duomenų rinkimu, jų nustatymu matavimo metodais, apskaičiavimu ir pateikimu.

▼M2**B DALIS. Vykdamas aviacijos veiklą išmetamų emisijų tikrinimas**

13. Šiame priede nustatyti bendrieji principai ir metodika, taikomi tikrinant skrydžių, atitinkančių I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, metu išmetamų emisijų ataskaitas.

Todėl:

- a) 3 dalyje nuoroda į naudotoją taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją, o tos dalies c punkte nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivį, naudotą ataskaitoje apžvelgtai aviacijos veiklai vykdyti;
- b) 5 dalyje nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją;
- c) 6 dalyje nuoroda į įrenginiu vykdomą veiklą taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotojo vykdomą ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- d) 7 dalyje nuoroda į įrenginio naudojimo vietą taip pat laikoma nuoroda į vietas, kuriomis orlaivio naudotojas naudojosi, kad vykdytų ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- e) 8 ir 9 dalyse nuorodos į išmetamų emisijų šaltinius, kurie priskiriami įrenginiui, taip pat laikomos nuorodomis į orlaivį, už kurį atsakingas orlaivio naudotojas; ir
- f) 10 ir 12 dalyse nuorodos į naudotoją taip pat laikomos nuorodomis į orlaivio naudotoją.

▼ M2**Aviacijos išmetamų emisijų ataskaitų tikrinimo papildomos nuostatos**

14. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar:

- a) atsižvelgta į visus skrydžius, atitinkančius I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi tvarkaraščio duomenimis ir kitais orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės;
- b) bendri degalų suvartojimo duomenys atitinka vykdant aviacijos veiklą naudotų orlaiviui pirktų ar kitaip teiktų degalų duomenis.

Pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų tonkilometrų duomenų tikrinimo papildomos nuostatos

15. Šiame priede nustatyti pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamų emisijų ataskaitų tikrinimo bendrieji principai ir metodika, jei tinkama, taip pat atitinkamai taikomi aviacijos tonkilometrų duomenims tikrinti.
16. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar pagal 3e straipsnio 1 dalį ir 3f straipsnio 2 dalį pateiktoje to orlaivio naudotojo paraiškoje atsižvelgta tik į skrydžius, kurie realiai buvo įvykdyti ir kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, už kurią atsako orlaivio naudotojas. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės. Be to, tikrintojas patikrina, ar orlaivio naudotojo nurodyta naudingoji apkrova atitinka to naudotojo saugos tikslais saugomus naudingosios apkrovos dokumentus.